

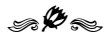
စိန်ကုန်းခရိုင်အတွင်းရှိ အထွေထွေအချက်အလက်

အထွေထွေအချက်အလက်

အကျဉ်းချုပ်

အကျဉ်းချုပ်

មនុស្សយើង គ្រប់គ្នា ចង់បានជាមនុស្សល្អ ប៉ុន្តែមនុស្សល្អមិនមែនល្អឯងៗនោះទេ លុះត្រាតែខំប្រឹងទុន្តានកាយវាចាចិត្តទប់ស្កាត់នូវកិលេសផ្សេងៗ ដែលកិលេសហ្នឹងឯងវាតែងតែដឹកនាំកាយវាចាចិត្តឱ្យប្រព្រឹត្តខុស ហើយអ្នកប្រព្រឹត្តខុសនោះឈ្មោះថា ជាមនុស្សមិនល្អ ជាមនុស្សអាក្រក់ ។

ការរកសាងខ្លួនឱ្យបានជាមនុស្សល្អ មិនមែនជាការងាយទេ ប៉ុន្តែក៏មិនមែនផុតវិស័យនៃមនុស្ស

~ក~

គ្រប់គ្នាដែរ ព្រោះធម្មជាតិបានរៀបចំឱ្យមនុស្សកើតដោយ **តុលលវិបាកបដិសន្ធិ** ដែលជាកំណើតខ្ពង់ខ្ពស់ខុសអំពីកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ដូច្នោះមនុស្សណា ប្រាថ្នាកសាងខ្លួនឱ្យបានល្អ ខំសិក្សារៀនសូត្រដើម្បីឱ្យបានដឹងនូវផ្លូវល្អផ្លូវអាក្រក់ សមាគមជាមួយសប្បុរសជានិច្ច បដិបត្តិយកឈ្នះកិលេសក្នុងសន្តានចិត្ត មិនប្រព្រឹត្តទុច្ចរិត មនុស្សនោះពិតជាបានទទួលនូវវត្ថុបំណងដូចសេចក្តីប្រាថ្នា គឺថាបានជាមនុស្សល្អពិត ប្រាកដមែន ។

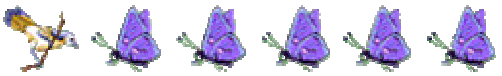
សហគមន៍ធម្មទាន មានសេចក្តីសង្ឃឹមថា កូនសៀវភៅតូចមួយនេះ អាចបានជាជំនួយដល់គំនិត និង ស្មារតីនៃបុរសស្រ្តីក្មេងចាស់ គ្រហស្ថបព្វជិតពិតជាពុំខាន បើសិនជាបានអានរួចហើយ ។

~ខ~

សហគមន៍ធម្មទាន មានបំណងជួយឱ្យមនុស្សបានល្អ ដើម្បីសេចក្តីសុខចម្រើននៃជីវិតក្នុងសង្គមគ្រួសារ និង ប្រទេសជាតិ ព្រមទាំងលោកទាំងមូល ។

១រោច ខែពិសាខ ១.ស ២៥៤៥
សហគមន៍ធម្មទានតេឡេទ្រាមស៊ីម
 ២០២០

បោះពុម្ព ២០.០០០ក្បាល
សម្រាប់ប្រជាជនទូទាំង

~គ~

ការងារជាវិធីការរបស់មនុស្ស

០ មនុស្សត្រូវធ្វើការតាមតួនាទី បើមិន
 ដូច្នោះទេ គឺមិនអាចបានជាមនុស្សល្អឡើយ វា
 រមែងធ្លាក់ចូលក្នុងចំណោមមនុស្សអន់ មនុស្ស
 ទ្រមក់ មនុស្សរង្វេង ហើយបើសិនជាទៅធ្វើ
 អំពើអាក្រក់វិញនោះ ឈ្មោះថាជាមនុស្សគម្រក់
 តែម្តង ឬឈ្មោះថាជាមនុស្សស្លាប់ទាំងស្រុង
ស្នូលទាំងស្រុង ។

ខ្លាចលំបាកហើយខ្ជិល មិនរួចអំពីសេចក្តី
 លំបាកឡើយ ខ្លះសេចក្តីអត់ធន់ការងារមិនបានល្អ
 ខ្លះការតស៊ូការងារមិនសម្រេច ព្រោះសេចក្តី
 ប្រហែសធ្វេស ការងារដែលចេះស្នាត់ហើយ
 នោះ ត្រឡប់ទៅជាបរាជ័យដូចបុគ្គលល្ងង់ខ្លៅ។

មាតិកា

<u>ល.រ</u>	<u>ឈ្មោះវគ្គនៃធម៌</u>	<u>ទំព័រ</u>
១.	តួនាទីបុត្រធីតា ៥សិក្ខាបទ.....	១
២.	តួនាទីមាតាបិតា ៥សិក្ខាបទ.....	១១
៣.	តួនាទីសិស្ស ៥សិក្ខាបទ.....	២១
៤.	តួនាទីលោកត្រូវអាចារ្យ ៥សិក្ខាបទ.....	៣១
៥.	តួនាទីស្វមី សិក្ខាបទ.....	៤១
៦.	តួនាទីភរិយា ៥សិក្ខាបទ.....	៥១
៧.	តួនាទីមិត្តល្អ ៥សិក្ខាបទ.....	៦១
៨.	តួនាទីមិត្តមានឧបការៈ ៥សិក្ខាបទ.....	៧១
៩.	តួនាទីចៅហ្វាយនាយ ៥សិក្ខាបទ.....	៨១
១០.	តួនាទីទាសៈ និងកម្មករ ៥សិក្ខាបទ.....	៩១

១១. តួនាទីពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រូហស្ត ៥សិក្ខាបទ..	១០១
១២. តួនាទីសមណព្រាហ្មណ៍ ៦សិក្ខាបទ....	១១១
១៣. បទគូរយល់ដឹងក្នុងតួនាទី	១២៣
១៤. សតិសម្បជញ្ញៈក្នុងការងារ	១៣៣
១៥. មនុស្សចេះគិត	១៤៩
១៦. មង្គល ៣៨ប្រការ	១៦៦
១៧. ភាសិតកំណាព្យ	១៧១

តួនាទីបុគ្គលិក

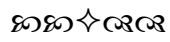

សិក្ខាបទទី១ : បុគ្គលិកតាមប្តីសិក្សាថា អាត្មាអញ មាតាបិតាបានចិញ្ចឹមរក្សាមកហើយ និង ចិញ្ចឹមមាតាបិតាវិញ ។

កើតមកជាមនុស្ស បើគ្រាន់តែនឹករលឹកដល់ អំពើល្អដែលអ្នកដទៃបានធ្វើមកលើខ្លួន មិនឃើញហើយ នោះ ចាំបាច់និយាយធ្វើអ្វីចំពោះសេចក្តីល្អផ្សេងៗទៀត ថាអាចនឹកឃើញដើម្បីសន្សំកូនក្នុងសន្តានទៅបាន ។ បក្សីស៊ីផ្លែពោធិ៍ជ្រៃអស់ហើយហើរចេញមិនបែរក្រោយ រឿងនេះមិនគួរឱ្យតិះដៀលទេ ព្រោះវាជាធម្មតារបស់ សត្វតិរច្ឆាន ប៉ុន្តែមនុស្សយើងវិញបើធ្វើរបៀបហ្នឹងពោល

គឺមិនបែរក្រោយដោយការនឹករលឹកដល់គុណ ដែលអ្នក ដទៃមានមាតាបិតាជាដើម បានធ្វើហើយនូវប្រយោជន៍ សុខចម្រើនកើតកើនដល់ខ្លួននោះ វាគួរឱ្យតិះដៀលខ្លាំង ណាស់ ព្រោះមនុស្សយើងមិនមែនជាសត្វតិរច្ឆានឯណា ។

ធ្វើបុណ្យដាក់បាតុក្រាបសំពះព្រះនៅវត្តគឺពិត ជាល្អ មានចិត្តស្មោះសសន្សំគុណធម៌ក្នុងសន្តាន ប៉ុន្តែសូម កុំភ្លេចព្រះនៅផ្ទះ ព្រះដ៏មានគុណធ្ងន់ ជាព្រះអរហន្តគឺ មាតាបិតា សូមកូនប្រុសស្រីចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សា ក្រាប សំពះមាតាបិតាកុំគប្បីអៀនអន់ កុំឱ្យក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។

តួនាទីបុគ្គលិក ៥សិក្ខាបទ

តួនាទីបុគ្គលីតា

សិទ្ធិបទទី២ : បុគ្គលីតាភ្នំសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងជួយធ្វើការងារឱ្យមាតាបិតា ដោយសេចក្តី មិនខ្ជិលច្រអូសឡើយ ។

សេចក្តីខ្ជិលជាអបាយមុខប្រការ១ គឺជាប្រធាន នៃសេចក្តីវិនាសនូវប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង ដូច្នោះ បើយើង ខ្ជិលធ្វើការឱ្យអ្នកដទៃ ប៉ុន្តែមិនគួរខ្ជិលធ្វើសេចក្តីល្អឱ្យ ដល់ខ្លួនឯងឡើយ ។ សត្វឆ្កាយទារចំណី ចង់ឱ្យយើង ធ្វើសេចក្តីល្អជាមួយវា សត្វសុខជាដើមក៏ដូចគ្នា ចំណែក ខ្លួនយើងវិញ តើយំទារឱ្យអ្នកណាធ្វើសេចក្តីល្អឱ្យ ?

មនុស្សគ្រប់គ្នាប្រាថ្នាចង់បានសេចក្តីល្អអំពីអ្នក

ដទៃ ប៉ុន្តែសូមកុំភ្លេចថា មិនមានអ្នកណាស្រឡាញ់យើង ជួយយើង ជាងខ្លួនយើងឡើយ ដូច្នោះ យើងត្រូវប្រាថ្នា សេចក្តីល្អគ្រប់យ៉ាងអំពីខ្លួនឯង ការបំរើអ្នកមានគុណគឺ ជាសម្បត្តិដ៏ប្រពៃ ជាសេចក្តីល្អមួយដែលអ្នកធ្វើត្រូវបាន ទទួលដោយខ្លួនឯងយ៉ាងពិតប្រាកដ ។

ការងារប្រពៃគឺជាព្រះស្ថិតក្នុងសន្តានចិត្ត ពិត ជាជួយសត្វលោកឱ្យរួចផុតចាកបាបកម្ម និង ពៀរវេរា មានផលផុតចាកទុក្ខភ័យ សូមកូនប្រុសស្រីរក្សាព្រះក្នុង ផ្ទះ និង ព្រះក្នុងសន្តានចិត្ត កុំគប្បីធ្វេសប្រហែសឡើយ ។

តួនាទីបុគ្គលីតា

សិទ្ធិបទទី៣ : បុគ្គលីតាភ្នំសិក្សាថា អាត្មាអញនឹងតម្កល់តម្កើងនូវវិញ្ញត្តកូលឱ្យបានល្អ ។

ចរិយាមារយាទជារឿងសំខាន់ណាស់ បុគ្គលីតា ភ្នំសិក្សាខ្លួនដោយសីលធម៌ ការរក្សាសីល ជាការធ្វើ សេចក្តីល្អឱ្យដល់ខ្លួនឯង ដោយមិនចាំបាច់អស់ទុនឡើយ គ្រាន់តែអាស្រ័យលើស្មារតីថែទាំខ្លួន សិក្សាស្វែងយល់ អំពីសុដីវធម៌ សណ្តាប់ធ្នាប់ល្អ ព្រមដោយការបដិបត្តិ ដោយប្រពៃ ក៏បានសម្រេចផលកម្រៃដ៏ប្រសើរ គឺបាន ធ្វើជាមនុស្សល្អម្នាក់ លើកស្ទួយវិញ្ញត្តកូលផង ប្រទេស ជាតិរបស់ខ្លួនផង សង្គមមនុស្សទាំងមូលផង ។

កូនប្រុសស្រីទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយកុំខ្លាច
សីលឡើយ កុំគិតថាសីលជារឿងលំបាកឱ្យសោះ សីល
មិនមែនជាសត្រូវរបស់កូនទេ កិលេសក្នុងចិត្តរបស់កូន
ទេតើ ដែលជាសត្រូវធ្វើនូវការបៀតបៀនដល់កូននោះ
ចំណែកសីលគឺជាមិត្តល្អគ្រប់ពេល ជាសិរីមង្គលពិត
ប្រាកដ សូមកូនពិចារណាផងចុះ ។

ការតម្កល់តម្កើងនូវវង្សត្រកូល ក៏គឺជាការ
ដែលកូនប្រុសស្រីតម្កល់ខ្លួនឯងឱ្យប្រពៃ ខ្លីឃ្នាតសិក្សា
រៀនសូត្រផ្លូវលោកផ្លូវធម៌ ចេះជួយសង្គ្រោះអ្នកដទៃ
សាងស្នាដៃប្រកបដោយសីលធម៌ ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីបុត្តធិតា

សិក្ខាបទទី៤ : បុត្តធិតាគប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញនឹងបដិបត្តិឱ្យបានសមគួរជាអ្នកទទួលនូវទ្រព្យ
មរតក ។

មាតាបិតាទោះបីមានទ្រព្យតិចច្រើនប៉ុនណាៗ
ក្តី គ្មានអ្វីដែលគួរឱ្យសង្ស័យឡើយ បើថាគាត់កំណាញ់ក៏
តែជាមួយនឹងអ្នកដទៃប៉ុណ្ណោះ ឯចំណែកខាងកូនរបស់
គាត់វិញនោះ មានប៉ុន្មានទុកឱ្យទាំងអស់ ទុកឱ្យដោយ
ចិត្តរីករាយកក់ក្តៅជាទីបំផុត ដូច្នោះ ចូរកូនប្រុសស្រីកុំ
គប្បីធ្វើក្តីអស់សង្ឃឹមឱ្យដល់មាតាបិតា ត្រូវខំបដិបត្តិខ្លួន
ឱ្យរឹងប៉ឹង មាននូវមារយាទល្អសម្តែងនូវការសមគួរឱ្យ

១១១ ✧ ១១១

ជាទីទុកចិត្តដល់មាតាបិតា ដាច់ខាតកុំមើលងាយទ្រព្យ
មរតកឱ្យសោះ ទោះបីតិចតួច ឬ មិនប្រណីតយ៉ាងណាក្តី
ព្រោះក្នុងមរតកនោះ បានបង្កប់ទៅដោយមនោសញ្ចេ-
តនាដ៏ជ្រាលជ្រៅ ប្រកបដោយព្រហ្មវិហារធម៌ អាណិត
ស្រឡាញ់ និង មេត្តាដ៏ខ្លាំងក្លា កាយវិការរឹងប៉ឹងតែចិត្ត
ទន់ភ្លន់ស្រទន់ដូចមេឃស្រទំចំពោះបុត្តភ្នាស្នូនពិសី ។

សូមកូនប្រុសស្រីគប្បីទទួលឱ្យបាន នូវមរតក
ពិសេស គឺព្រហ្មវិហារធម៌របស់មាតាបិតា ហើយគប្បី
ពង្រីកចែកឱ្យដល់ជនដទៃដោយក្តីមេត្តាករុណាធំទូលាយ
បន្តិចម្តងៗ ។

តួនាទីបុគ្គលិក

សិក្ខាបទទី៥ : បុគ្គលិកតាមប្រវត្តិសាស្ត្រ
អាត្មាអញត្រូវធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសទក្ខិណាទាន ដល់មាតាបិតា
ដែលធ្វើកាលកិរិយាទៅកាន់បរលោកហើយ ។

ទក្ខិណាទានគឺទានដែលអ្នកធ្វើជឿកម្មជឿផល
ហើយបានធ្វើដល់ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល ទក្ខិណេយ្យបុគ្គល
គឺបុគ្គលមានគុណធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ដូចជាសីលគុណជាដើម ជា
បុគ្គលសមគួរនឹងទទួលនូវទក្ខិណាទាន ចំណែកពាក្យថា
ទក្ខិណានុប្បទាន គឺជាអំណោយបុណ្យ បានដល់ការឧទ្ទិស
នូវទក្ខិណាទានឱ្យដល់អ្នកដែលទៅកាន់បរលោក ។

ការធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសឱ្យអ្នកដទៃ ជាសេចក្តីល្អពីរ

យ៉ាង ម្យ៉ាងគឺបុណ្យថ្នាក់មានភាពជាឥស្សរៈលើ
កិលេស ម្យ៉ាងទៀត គឺបុណ្យបត្តិទាន មានចិត្តល្អប្រកប
ដោយមេត្តា ឬការដឹងគុណចែកបុណ្យឧទ្ទិសកុសល អំពើ
ល្អទាំងពីរយ៉ាងនេះ គឺអ្នកធ្វើបានឧទ្ទិសឱ្យខ្លួនឯងទាំង
ស្រុង សម្រាប់ជួយខ្លួនឱ្យរួចអំពីភាពជាមនុស្សអាក្រក់ ។

បើកូនចៅប្រាថ្នា គឺរបស់ដែលប្រសើរ សូម
កូនចៅបំពេញហេតុបានដល់កុសល ឱ្យសមគួរដល់ផល
ទើបអាចទទួលបាន ។

តួនាទីមាតាបិតា ៥សិក្ខាបទ

តួនាទីមាតាបិតា

សិក្ខាបទទី១ : មាតាបិតាគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវហាមឃាត់កូន ក្នុងកាលដែលកូនធ្វើនូវ អំពើបាបផ្សេងៗ ។

សម្បត្តិមរតកមាសប្រាក់លុយកាក់ ដីធ្លីស្រែ ចំការ ទោះបីច្រើនប៉ុណ្ណាក៏មិនមានតម្លៃដូចជាឱវាទ ទូន្មានប្រៀនប្រដៅឡើយ ម៉ែឪបាមកូនកុំឱ្យធ្វើបាបគឺ ជាការចែកសុគតិភពឱ្យកូនផង ជួយសង្គ្រោះមនុស្ស សត្វយ៉ាងច្រើនឱ្យបានរួចផុតអំពីការបៀតបៀនរបស់កូន ផង សមជាព្រះប្រោសសត្វលោកដែលមានឧបនិស្ស័យ បានមកជាកូនប្រុសស្រីផង ជាព្រះព្រហ្ម ជាទេវតា ជា

បុព្វាចារ្យពិតប្រាកដរបស់កូនផង ។

សូមមាតាបិតាកុំស្រឡាញ់កូនជ្រុលហួស រហូត ដល់មិនហ៊ានហាមឃាត់កូន ដែលប្រព្រឹត្តធ្វើនូវបាបកម្ម ផ្សេងៗ តួនាទីមួយនេះសំខាន់ណាស់ ក្នុងសង្គមសត្វមាន ជីវិតទាំងអស់ សូមពឹងពាក់លើអ្នកដែលជាមាតាបិតា សូមលោកមេត្តាអប់រំកូនឱ្យបានល្អ ប្រឹងប្រែងឱ្យអស់ សមត្ថភាព ។

ចរិយាមារយាទពាក្យសម្តីគំនិតថោកថ្លៃ រស់ ក្នុងជីវិតរាល់ថ្ងៃ ជាឧបនិស្ស័យបង្ហាត់កូន ដូច្នោះ ម៉ែឪ ត្រូវប្រយ័ត្នខ្លួនឯងផង ។

តួនាទីមាតាបិតា

សិក្ខាបទទី២ : មាតាបិតាគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវញាំងកូនប្រុសស្រីឱ្យតាំងនៅក្នុងអំពើល្អ ។

ការមិនធ្វើបាបនោះ ជាការល្អហើយ ប៉ុន្តែអំពើ ល្អនៅមានទៀត ដូចជាកល្យាណធម៌ ៥យ៉ាង ដែលជា គូគ្នានឹងការរៀនចាកបញ្ចវេរា បានដល់ មេត្តាករុណាគូគ្នា ជាមួយនឹងការមិនសម្លាប់សត្វ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតដោយ ប្រពៃគុក្តាជាមួយនឹងការមិនធ្វើចោរ១ មានសេចក្តី សន្តោសចេះសង្គ្រោះឱ្យតម្លៃក្នុងនាមជាភិក្ខុវិញ្ញាណ ម្ចាស់ ប្រពៃគុក្តាជាមួយនឹងការមិនផិតក្បត់ គឺមិនប្រព្រឹត្តខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ១ និយាយពាក្យពិតជារចិសច្ចៈគុក្តា

ជាមួយនឹងការមិនកុហក១ ចម្រើនស្មារតីដឹងខ្លួនដោយ
ប្រពៃគុត្តាជាមួយនឹងការមិនបរិភោគនូវទឹកស្រវឹង១ ។
សូមមាតាបិតាកុំបន្ទូរបន្ថយ កុំបណ្តែតបណ្តោយក្នុង
តួនាទីរបស់ខ្លួន សូមមេត្តាជួយបំពាក់គ្រឿងអលង្ការគឺ
កល្យាណធម៌ឱ្យដល់បុត្រីតាកុំឃ្លីខានឡើយ ។
ការបញ្ចូលគំនិតល្អព្រមដោយគុណធម៌ទៅក្នុង
ខ្លួនរបស់កូន ប្រសើរជាងពេជ្រទាំងគ្រាប់ ។

១១ ✧ ១១

តួនាទីមាតាបិតា

សិក្ខាបទទី៧ : មាតាបិតាគប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញត្រូវឱ្យកូនរៀនសូត្រសិល្បសាស្ត្រ ។

សិល្បសាស្ត្រគឺជាចំណេះដឹងសម្រាប់ប្រកបរបរ
ចិញ្ចឹមជីវិត មានចំណេះខាងជាងជាដើម កាលឱ្យកូន
សិក្សារៀនសូត្រចំណេះផ្លូវលោក ក៏ត្រូវឱ្យកូនយល់ដឹង
តាមផ្លូវធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនាផង ជាប្រយោជន៍ដើម្បីកុំឱ្យ
ប្រើប្រាស់ចំណេះផ្លូវលោកក្នុងអំពើទុច្ចរិត ចិញ្ចឹមជីវិត
ខុសដោយប្រការផ្សេងៗ ។

បើកូនប្រុសស្រីត្រូវការសម្បត្តិ ត្រូវការទីពឹង
សម្រាប់រស់ ត្រូវកុំខ្ជិលច្រអូស ត្រូវកុំសេពគប់ជាមួយ

មនុស្សមិនល្អ ត្រូវរៀនអោយមុខគ្រប់យ៉ាងឱ្យឆ្ងាយ
ហើយកុំប្រព្រឹត្តនូវអ្វីៗដែលជាការបំផ្លិចបំផ្លាញនូវស្មារតី
របស់ខ្លួនឯងឱ្យសោះ ត្រូវប្រឹងសិក្សារៀនសូត្រ និង
បដិបត្តិនូវហេតុ-បច្ច័យនៃសម្បត្តិទាំងពួង ព្រោះសម្បត្តិ
ទាំងពួងមានការងារជាហេតុសំខាន់ សូមកូនប្រុសស្រី
គាំទ្រជីវិតបរិសុទ្ធដោយចិត្តវិរាធិ ។

ទ្រព្យសម្បត្តិចំណេះវិជ្ជាខាងក្រៅត្រូវអាស្រ័យ
គុណធម៌ខាងក្នុង ទើបមានប្រយោជន៍ពិត ជាម្លប់របស់
ជីវិត រស់នៅមានតម្លៃ ។

១១ ✧ ១១

តួនាទីមាតាបិតា

សិទ្ធិបទទី៤ : មាតាបិតាគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវចាត់ចែងឱ្យបានសមគួរ ក្នុងរឿងដណ្តឹង ប្រពន្ធឱ្យកូន ឬ ទុកដាក់កូនឱ្យមានប្តី ។

មិនមែនជាការរីករាយ ដើម្បីចងកូនប្រុសស្រី ទុកក្នុងវដ្តឡើយ ប៉ុន្តែជាការជួយរៀបរយសម្រួលក្នុង ដំណើរផ្លូវ ដែលកូនត្រូវតែទៅនោះឱ្យបានសមរម្យ ។

ក្នុងរឿងនេះ ក៏វាអាចមានចម្រូងចម្រាស ព្រោះហេតុទាន់អធិប្បាយគ្នារវាងមាតាបិតា និង បុត្រធីតា ដូច្នោះ នៅក្នុងសិក្ខាបទទី៤ របស់មាតាបិតានេះ មិនមែនត្រូវចូររលុងទេ ប៉ុន្តែតឹងរឹងពេកទៅក៏អាច

មានបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរកើតឡើងបានដែរ ដូចមានពាក្យមួយ ឃ្លាបានចែងថា « សេចក្តីស្នេហាជាផ្លូវកប់ព្រលឹង មនុស្ស » បានសេចក្តីថាជាការស្លាប់ចិត្ត ហើយពិតជា លំបាកនឹងស្រោចស្រង់ណាស់ ដូច្នោះ ការបង្វែរឱ្យខុស ទិសដៅម៉ែឪត្រូវតែប្រយ័ត្ន ក្រែងលោចធ្ងន់លើសដើម ។

ធ្វើអ្វីៗក៏ត្រូវតែឆ្លាតដែរ ទើបមិនសូវប្រទះនូវ បញ្ហាសុគតស្មាញ កើតមកជាមនុស្សត្រូវសិក្សាស្វែងយល់ ត្រូវសាងសមត្ថភាពក្នុងតួនាទីរបស់ខ្លួន ។

តួនាទីមាតាបិតា

សិទ្ធិបទទី៥ : មាតាបិតាគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវចែកទ្រព្យឱ្យកូនក្នុងសម័យគួរ ។

សម័យដែលគួរមានពីរយ៉ាង ដែលសម្រាប់ មាតាបិតាឱ្យទ្រព្យសម្បត្តិដល់កូន ម្យ៉ាងគឺនិច្ចសម័យ សម្រាប់ចាយផងធ្វើបុណ្យផង ជានិច្ចរាល់ពេលកំណត់ ម្យ៉ាងទៀត គឺកាលសម័យ បានដល់ពេលកូនប្រុសស្រី មានប្តីប្រពន្ធ ឬឱ្យទ្រព្យមរតកផ្សេងៗនៅពេលដែលដឹង ថាខ្លួននឹងស្លាប់ ។

សូមកូនប្រុសស្រីកុំភ្លេចថា ជើងដៃសាច់សរ- សៃឈាមឆ្អឹងឆ្អែង រួមទាំងជីវិតកំពុងរស់នៅនេះ គឺជា

មរតកសម្បត្តិដែលមាតាបិតាបានចែកឱ្យហើយ សឹង
ពោរពេញទៅដោយមេត្តាករុណា និង សេចក្តីស្រឡាញ់
ចំណេះវិជ្ជាផ្លូវលោកផ្លូវធម៌ ក៏ត្រូវម៉ែឪចែកឱ្យដោយសព្វ
គ្រប់ដែរ សុំឱ្យកូនកាត់បន្ថយនូវតណ្ហាដែលត្រូវការ
សម្បត្តិទ្រព្យច្រើនៗអំពីម៉ែឪទៅ បើចេះតែទុកនៅមិន
បន្ថយទេនោះ វានឹងបិទបាំងនូវគុណម៉ែឪទាំងអស់ បែរ
ជាឱ្យពោលទោសឪពុកម្តាយរបស់ខ្លួនឯងទៅវិញ ។

ចំណេះវិជ្ជាព្រមដោយចរិយាមារយាទល្អ និង
គុណធម៌របស់មនុស្ស ជាមរតកដ៏ប្រសើរ ។

គ្លនាធិសិស្ស ៥សិក្ខាបទ

គ្លនាធិសិស្ស

សិក្ខាបទទី១ : សិស្សគប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញត្រូវក្រោកគោរពទទួលលោកគ្រូអាចារ្យ ។

បដិសណ្ឋារកិច្ចដោយសេចក្តីគោរព ដោយចិត្ត
ជ្រះថ្លាប្រាជ្ញាចំពោះគុណដែលមានក្នុងគ្រូអាចារ្យ គឺជា
សិរស្តិ៍របស់សិស្ស ។

ក្នុងសិក្ខាបទទី១របស់សិស្សនេះ មិនចំពោះតែ
ការក្រោកឈរទទួលប៉ុណ្ណោះទេ កិច្ចការដែលត្រូវទទួល
នៅមានច្រើនទៀត រួមសេចក្តីគោរពទាំងអស់មកហៅ
ថា អបចាយនៈជាពូជនៃត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ ជាគុណធម៌ដ៏
ស្រស់បស់ក្នុងសន្តាន ។

មនុស្សឆ្លាតវៃមែងទុកនូវភាពរឹងប៉ឹង ការចេះដឹង និង គុណធម៌របស់ខ្លួនខាងក្នុង ប៉ុន្តែខាងក្រៅបញ្ចេញនូវភាពទន់ភ្លន់ឱនលំទោន នេះគឺជាមនុស្សទន់ក្រៅតែរឹងប៉ឹងខាងក្នុង ខុសអំពីមនុស្សល្ងង់ ដែលចូលចិត្តអួតអាងរឹងក្រញាងចេញមកខាងក្រៅ តែខាងក្នុងវិញគ្មានសមត្ថភាពអ្វីសោះ ទន់ជ្រាយដូចដីភក់បំបិទបំប៉ាច់ មិនមានអ្វីពិត ពាក្យសំដីមិនទៀងទាត់ ប្រាកដដូចជាផ្លូវអត់ភ្លៀង ឬ រ៉ូងរ៉ាងដូចប៉ោតអត់ទឹក ។

ការគោរពគុណគឺមហាកុសលដែលជាធម្មជាតិឆ្លាតឈ្លាស បែងចែកគុណទោសឱ្យផ្សេងពីគ្នា ជាធម៌ទន់ភ្លន់ជាមួយគុណតែរឹងប៉ឹងជាមួយទោស ។

☸☸☸☸

តួនាទីសិស្ស

សិក្ខាបទទី២ : សិស្សតប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញត្រូវឧបដ្ឋាកលោកគ្រូអាចារ្យ ។

ការគាល់បម្រើគ្រូអាចារ្យ ជាការចុះទុនបន្តិចបន្តួចបន្ទាប់បន្សំ ប៉ុន្តែផលកម្រៃវិញគឺសេចក្តីល្អជាបុណ្យផង ចំណេះដឹងសម្រាប់ដោះស្រាយបញ្ហាជីវិតផង សរុបរួមច្រើនក្រែកន្លង ជាការងារច្រើនកើនប្រយោជន៍ដោយពិត ។

មនុស្សយើងត្រូវខំប្រញាប់ធ្វើសេចក្តីល្អនៅក្នុងថ្ងៃនេះ គឺឥឡូវនេះឯង និង ធ្វើរឿយៗតទៅទៀត ត្រូវសន្សំបុណ្យឱ្យបានច្រើន ត្រូវចាំទុកថា ពេលវេលាមិនសូវ

សម្បូរទេ បើចេះតែបង្អែបង្អង់រើរម៉ោងពេលយប់ថ្ងៃក៏អស់ទៅ អាយុក៏កន្លងទៅ ចំណែកបុណ្យកុសលអំពើល្អមិនចម្រើនឡើងសោះអីចឹង ជីវិតនឹងមានតម្លៃនៅត្រង់ណា ព្រោះថាតម្លៃនៃជីវិតវាស្ថិតនៅត្រង់បុណ្យគឺអំពើល្អដែលខ្លួនបានធ្វើទុកនោះឯង រឿងនេះពិតមែនតែបរលោកមិនមែនជាការទិញដូរ ប៉ុន្តែបរលោកនៃជីវិតវាជាផលរបស់ការងារ បើការងារល្អជីវិតក៏ថ្លៃ បរលោកវែងរុងរឿង ។

មនុស្សយើងមានជីវិតគឺមានការងារ មនុស្សល្អធ្វើតែការងារណាដែលប្រាសចាកទោស ស្វែងរកទ្រព្យផង ស្វែងរកគុណធម៌បុណ្យកុសលមកដាក់ខ្លួនផង ។

☸☸☸☸

តួនាទីសិស្ស

សិទ្ធិបទទី៣ : សិស្សគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវស្តាប់ឱវាទអំពីគ្រូអាចារ្យដោយល្អ ។
ពាក្យថាស្តាប់ដោយល្អគឺស្តាប់ឱ្យយល់ ហើយ ពិចារណាតាមហេតុ និង ផល យ៉ាងនេះរមែងបាននូវ បញ្ញា សូមឱ្យសិស្សទាំងឡាយស្រឡាញ់គ្រូដោយស្មោះ គោរពការចេះដឹង និង គុណធម៌ ម្យ៉ាងទៀត ត្រូវចេះ សិក្សាអំពីធម្មជាតិជុំវិញខ្លួន មិនចំពោះតែមនុស្ស ឬ សត្វ ឬ រុក្ខជាតិឡើយ ព្រោះថា ធម្មជាតិគ្រប់យ៉ាងអាច បង្រៀនយើងបាន ឬអាចជាកញ្ចក់សម្រាប់ស្តិតស្តាងខ្លួន យើងឱ្យបានល្អ គឺជាកញ្ចក់ដែលមានតម្លៃពិសេស ។

សិស្សមិនត្រូវខឹងក្រោយចំពោះឱវាទរបស់គ្រូ ហើយក៏មិនត្រូវបដិបក្ខជាមួយនឹងរបស់ជុំវិញខ្លួន ត្រូវ មានស្មារតីអត់ធន់ចម្រើនបញ្ញាសិក្សាអំពីធម្មជាតិ ចូល រៀនក្នុងសាលាលោក៦ គឺលោកភ្នែក លោកត្រចៀក លោកច្រមុះ លោកអណ្តាត លោកកាយ និង លោកចិត្ត ឱ្យជានិច្ចជាប្រចាំ ហើយត្រូវសិក្សាកុំឱ្យក្រៅអំពីហេតុ និងផល ព្រោះហេតុនិងផល ជាច្បាប់របស់ធម្មជាតិ ជា សច្ចធម៌ មានហេតុទើបមានផលកើតឡើង ហេតុ យ៉ាងណានោះកែប្រែពុំបានជាដាច់ខាត បើអត់ហេតុអត់ បង្ខំយទេ មិនមានអ្វីមកបង្កប់បញ្ហាឱ្យមានធម្មជាតិក្នុង លោកនេះបានឡើយ ។

តួនាទីសិស្ស

សិទ្ធិបទទី៤ : សិស្សគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវប្រណិប័តន៍គ្រូដោយធ្វើការងារ ទោះបី ការងារនោះតូចតាចបន្តិចបន្តួចក៏ដោយ ក៏មិនត្រូវទុកឱ្យ លោកគ្រូអាចារ្យធ្វើខ្លួនឯងដែរ ។
ការជ្រោមជ្រែងការគាំទ្រ ការសម្តែងសេចក្តី គោរពដោយបម្រើការងារ ជាការអនុមោទនាចំពោះ គុណបុណ្យ ជាការបំរើដ៏ប្រសើរដោយចិត្តទន់ភ្លន់ លើក សួយរបស់ធ្ងន់ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនទាំងពួង ។
មនុស្សឆ្លាតវៃមែងស្វែងរកគុណធម៌មកទុកក្នុង ខ្លួន សាងគុណចម្រើនប្រយោជន៍ឱ្យដល់សង្គមមនុស្ស

សង្គមសត្វ ប្តេជ្ញាតាំងចិត្តមិនដុតសង្គម ពោលគឺមិនធ្វើ
ឱ្យសង្គមសត្វលោកក្តៅក្រហាយ ដោយសារខ្លួនឯងម្នាក់
ឡើយ ហើយគោរពស្រឡាញ់គាំទ្រនូវបុគ្គលណាដែល
មានសមត្ថភាព អាចផ្តល់ប្រយោជន៍ឱ្យសង្គមតូចធំបាន
សុខក្សេមក្សាន្ត ។

សូមមនុស្សលោកគ្រប់គ្នា លើកនូវទង្គិចដោយ
របស់មនុស្សគឺគុណធម៌ តាមពិតមានតែគុណធម៌ប៉ុណ្ណោះ
ដែលធ្វើឱ្យមនុស្សយើង មានជីវិតប្រសើរជាងពពួកសត្វ
តិរច្ឆាន ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីសិស្ស

សិក្ខាបទទី៥ : សិស្សតប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញត្រូវរៀនសិល្បវិជ្ជាអំពីលោកគ្រូអាចារ្យដោយ
សេចក្តីគោរព ។

មិនចំពោះតែវិជ្ជាអ្វីនោះទេ បើសិស្សមាន
សមត្ថភាពរៀនចេះបានច្រើនមុខវិជ្ជាគឺតែល្អ គុណ
ទោសរបស់មុខវិជ្ជានៅលើអ្នកប្រើជាសំខាន់ បើប្រើក្នុង
ផ្លូវត្រូវគឺជាគុណ តែបើប្រើក្នុងផ្លូវខុសគឺជាទោស ។

ការប្រកបនូវមុខវិជ្ជាអ្វីមួយដើម្បីចិញ្ចឹមជីវិតក្តី
ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់សង្គមក្តី ត្រូវមើលឆន្ទៈខ្លួនឯងឱ្យ
ជាក់ច្បាស់ ព្រោះឆន្ទៈគឺសេចក្តីពេញចិត្តក្នុងការងារជា

កម្លាំងចិត្ត អាចញ្ចាំងសេចក្តីព្យាយាមឱ្យប្រព្រឹត្តជាប់ត
មិនដាច់ ជាហេតុឱ្យសម្រេចនូវប្រយោជន៍ បើមិនដូច្នោះ
វានឹងជួបប្រទះនូវការអស់ពេលឥតប្រយោជន៍ អស់ទាំង
ទុនក្នុងរឿងផ្សេងៗទៀតផង ។

ម្យ៉ាងទៀត ការចាប់នេះចាប់នោះមិនឆ្ពោះ
ត្រង់ណា វាអាចមិនបានការទាំងអស់ផងដែរ មុខវិជ្ជា
សូម្បីតែម្យ៉ាងគត់ឱ្យតែចេះស្នាត់ ប្រព្រឹត្តមិនដាច់ដោយ
សេចក្តីមិនប្រមាទ ប្រៀបបាននឹងកំណប់ទ្រព្យ ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីលោកគ្រូអាចារ្យ ៥ សិក្ខាបទ

តួនាទីលោកគ្រូអាចារ្យ

សិក្ខាបទទី១ : លោកគ្រូអាចារ្យគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវដឹកនាំសិស្សឱ្យល្អ ។
រឿងល្អរបស់មនុស្សគឺមានយោធន៍ សណ្តាប់
ធ្នាប់ល្អ មានសុជីវិកមិ មានអធ្យាស្រ័យយោគយល់ ចេះ
ឱ្យអភ័យ ។ល។ កើតមកជាមនុស្សមានការងារល្អច្រើន
ណាស់ដែលត្រូវធ្វើ ដូច្នោះ ដើម្បីឱ្យបានទៅជាមនុស្សល្អ
ពិត ត្រូវប្រឹងរៀនសូត្រឱ្យចេះអំពីមនុស្សធម៌ សីលធម៌
សុជីវិកមិក្នុងសង្គម អានសៀវភៅដែលមានប្រយោជន៍
ឱ្យច្រើន ហើយព្យាយាមប្រព្រឹត្តកែលំអខ្លួន កសាង
ខ្លួនឡើយៗរាល់ថ្ងៃ ។

ការកសាងខ្លួនឱ្យកាន់តែល្អដោយគុណធម៌ វា
ផុតវិស័យនៃសត្វតិរច្ឆាន ប៉ុន្តែត្រូវបានធ្លាក់ចុះមកជា
លោករបស់មនុស្ស ដូច្នោះ សូមកុំឱ្យឱកាសកន្លងហួស
ពេលវេលាមានតម្លៃណាស់ ត្រូវចាប់ផ្តើមពីឥឡូវនេះ
គឺមុនដំបូងត្រូវរៀនឱ្យចេះដឹងជាដំណឹងយ៉ាងប្រសើរថា
ខ្លួនឯងមានកំហុស ម្យ៉ាងទៀតចាំបាច់ត្រូវដឹងថា មាន
កិលេសព្រោះនៅល្ងង់ បន្ទាប់អំពីដឹងហើយត្រូវព្យាយាម
កែនូវកំហុស និង ព្យាយាមចម្រើនបញ្ញា នេះឯងជា
វិស័យអ្នកកសាងខ្លួន ។

តួនាទីលោកគ្រូអាចារ្យ

សិទ្ធិបទទី២ : លោកគ្រូអាចារ្យគប្បី

សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវបង្រៀនសិស្សដោយល្អ ។

ការតាំងចិត្តឱ្យសិស្សចេះដឹងដោយមេត្តា ជា
ការប្រឹងប្រែងមួយជួយដល់សង្គមមនុស្ស ឈ្មោះថាគ្រូ
មកអំពីបាលីថា គរុ ប្រែថា ធ្ងន់ (គរ > គ្រុ + , > = គ្រូ)
អ្នកដែលមានចិត្តធ្ងន់ អ្នកដែលគួរគោរព គឺអ្នកបង្ហាត់
បង្រៀនចំណេះវិជ្ជាផ្សេងៗឱ្យសិស្សបានចេះដឹង ។ ពាក្យ
ថា អាចារ្យ មកអំពីបាលីថា អាចរិយ ប្រែថា អ្នកប្រដៅ
ឬ បង្ហាត់មារយាទ អ្នកប្រព្រឹត្តល្អ អ្នកកាន់ត្រឹមត្រូវ អ្នក
ប្រព្រឹត្តអំពើជាប្រយោជន៍ដល់សិស្ស ឬ អ្នកដែលសិស្ស

ត្រូវប្រព្រឹត្តដោយសេចក្តីគោរព ។

ការបង្រៀនសិស្សឱ្យចេះដឹង ល្អមសិស្សអាច
ពីងខ្លួនឯងបាន ជាការឱ្យអភ័យដ៏ក្រៃលែង ព្រោះសេចក្តី
ល្ងង់បណ្តាលនាំឱ្យមានទុក្ខសោក សេចក្តីទុក្ខគឺជាភ័យធំ
របស់សត្វទាំងឡាយ ។

អភ័យទានគួរមនុស្សគ្រប់រូបរៀនធ្វើឱ្យបានជា
ទម្លាប់ ព្រោះវានាំឱ្យកើតការសប្បាយចិត្តយ៉ាងប្រសើរ
ដល់អ្នកធ្វើទានប្រភេទនេះ ។

តួនាទីលោកគ្រូអាចារ្យ

សិទ្ធិបទទី៣ : លោកគ្រូអាចារ្យគប្បី

សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវបង្រៀន និង ប្រដៅសិស្សឱ្យ

ចេះត្រឹមត្រូវក្នុងសិល្បសាស្ត្រសព្វគ្រប់ ។
មុខវិជ្ជាសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត ត្រូវបានមាតាបិតា
បង្ហាត់បង្រៀនផង បញ្ជូនកូនឱ្យរៀននឹងលោកគ្រូ
អាចារ្យផង សម័យសព្វថ្ងៃមាតាបិតាត្រូវចំណាយប្រាក់
អស់ច្រើនណាស់ដើម្បីឱ្យកូនរៀនសូត្រ កូនប្រុសស្រីត្រូវ
នឹករលឹកដល់កម្លាំងញើសឈាមរបស់មាតាបិតា ហើយ
ប្រឹងប្រែងឧស្សាហ៍រៀនសូត្រ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ខ្លួនឯង
ផង សង្គមគ្រួសារផង ប្រទេសជាតិមាតុភូមិផង ។

លោកគ្រូអាចារ្យឈ្មោះថាបុព្វការីរបស់សិស្ស
ទាំងឡាយ សំខាន់ត្រង់មេត្តាដល់សិស្ស មានសេចក្តី
អនុគ្រោះចង់ឱ្យសិស្សចេះដឹងពិតប្រាកដ ត្រង់ដែលការ
បូជាគុណដោយទេយ្យធម៌ផ្សេងៗដែលសិស្សបានធ្វើនោះ
មិនជាបញ្ហា កុំតែបង្ហាញថាជាការហើយស្រេច ព្រោះ
មនុស្សលោករស់នៅដោយសារអាហារ រស់ហើយមាន
កម្លាំងកាលណា ទើបអាចធ្វើនូវកិច្ចការតាមតួនាទីទៅ
បាន ។

១១១ ✧ ១១១

~៤០~

តួនាទីលោកគ្រូអាចារ្យ

សិក្ខាបទទី៤ : លោកគ្រូអាចារ្យគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវលើកតម្កើងសិស្សក្នុងទីប្រជុំមិត្ត
អាមាត្យ ។

ការសរសើរលើកតម្កើងដោយចិត្តស្មោះ ដោយ
មេត្តាប្រាថ្នាឱ្យកម្លាំងចិត្ត សរសើរតាមការពិត ត្រង់
ចំណុចដែលគួរសរសើរ ពេលស្ងាត់កំហាំងជួយប្រាប់នូវ
កំហុស ជួយកែកុំឱ្យជ្រុលជ្រួល បើក្នុងទីប្រជុំនោះចង់
ពោលទោស ត្រូវពោលជាទូទៅ កុំចុះសំដៅចំឈ្មោះ
ដូចនេះ សិស្សអាចដឹងនូវកំហុសបានដោយសប្បាយចិត្ត
ការដឹងកំហុសហើយរីករាយនឹងកែលំអ រមែងបានដល់

~៤១~

នូវភាពរុងរឿង ដូចព្រះចន្ទចេញផុតចាកពពក ។

លោក យស សរសើរ សុខ ជាសម្បកនៃកិលេស
ដោយការប្រមាទធ្វេស កិលេសចម្រើនមិនដឹងខ្លួន មិន
ស្គាល់កិលេស មិនឃើញសត្រូវនៅក្នុងចិត្ត តាមការពិត
ចិត្តពេញដោយតម្រេកការប្រកាន់ហ្មងហែង រហូតដល់
ហ៊ានឈ្លោះទាស់ទែងកន្លែងអញកន្លែងឯង សូម្បីតែវត្ត
អាស្រមភ្នំព្រាងក៏អាងយ៉ាងយកជារបស់ខ្លួនដែរ ។

ដើម្បីកុំឱ្យសត្រូវគឺកិលេសសឹកសៀតចូលមក
ក្នុងចិត្តតូចតាចល្អិតល្អ្លាចរឿយៗ រហូតប៉ុនភ្នំក៏នៅតែ
សំគាល់ថា អាត្មាអញជាអ្នកបរិសុទ្ធនោះ ត្រូវអាស្រ័យ
សេចក្តីមិនប្រមាទ ។

១១១ ✧ ១១១

~៤២~

តួនាទីលោកគ្រូអាចារ្យ

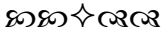
សិក្ខាបទទី៥ : លោកគ្រូអាចារ្យគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវការការពារសិស្សក្នុងទិសទាំងពួង ។

សិក្ខាបទដែលភិក្ខុបដិបត្តិបានត្រឹមត្រូវ រមែងរក្សាការពារនូវភិក្ខុនោះផង រក្សាការពារនូវព្រះពុទ្ធសាសនាផង យ៉ាងណាមិញ ការដឹកនាំឱ្យសិស្ស ការបង្រៀនដោយស្មោះត្រង់ ការបង្ហាត់សិល្បសាស្ត្រជាដើម គឺលោកគ្រូអាចារ្យមានការតាំងចិត្តការពារសិស្ស ក្នុងទិសទាំងពួង ដោយសេចក្តីថា ឱ្យសិស្សមានទីពឹង យ៉ាងនោះឯង គឺសំដៅយកត្រង់ទឹកចិត្តមេត្តាករុណាព្រមដោយការផ្តល់ចំណេះវិជ្ជាផ្សេងៗ ការពារសិស្សកុំឱ្យរងរងស្រវឹង

~៤៣~

នឹងសិល្បសាស្ត្រ ហើយប្រព្រឹត្តនូវអំពើផ្តេសផ្តាសបៀត-បៀនអ្នកដទៃដោយប្រការណាមួយនោះ ។

អន្តរាយមកតាមផ្លូវណា ត្រូវការពារត្រង់ផ្លូវនោះដោយប្រយ័ត្នជាទីបំផុត អំពើអាក្រក់សៅហ្មងដែលអ្នកផងទាំងពួងតិះដៀល មិនមែនជាផលវិបាករបស់កម្មទេ ដូច្នោះអាចការពារបាននូវកម្មអាក្រក់លាមកសៅហ្មងនោះ ដោយស្មារតីប្រុងប្រយ័ត្ន មិនអាងទីស្ងាត់គិតថាអ្នកដទៃមិនឃើញ ត្រូវខ្លាចបាបកម្មជាងខ្លាចអ្នកដទៃ មានប្រក្រតីត្រេកអរក្នុងសេចក្តីមិនប្រមាទ ។

~៤៤~

តួនាទីស្វាមី ៥សិក្ខាបទ

តួនាទីស្វាមី

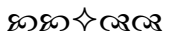
សិក្ខាបទទី១ : ស្វាមីតប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវរាប់អាននាង ឱ្យតម្លៃនាង លើកតម្កើងនាង ថាជាភរិយាពេញមុខ ។

បានកើតមកជាមនុស្សគ្រប់គ្នា គឺជាស្នាដៃពិតប្រាកដរបស់ខ្លួនឯង ដែលជាអ្នកមានបុណ្យបានធ្វើទុកហើយ មិនមែនព្រោះការស្តុកប៉ាន់ ឬ ព្រោះការភាន់ច្រឡំដោយប្រការណាមួយនោះទេ ដូច្នោះ គួររាប់អានមនុស្សទាំងពួងដែលមានស្នាដៃពូកែអំពីជាតិមុនមក ។

ភរិយាគឺជាមនុស្សស្រីដែលមានប្តីជាអ្នកចិញ្ចឹម មានប្តីជាម្ចាស់លើ រូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ មានប្តី

ជាធំក្នុងការគ្រប់គ្រង ដូច្នោះ ស្វាមីត្រូវគោរពតូនាទីរបស់ខ្លួនជាអ្នកចិញ្ចឹម ជាម្ចាស់ និង ជាអ្នកធំក្នុងការគ្រប់គ្រងថែទាំ ឱ្យដល់នារីម្នាក់ដែលខ្លួនបានយកនាងជាភរិយាហើយនោះ យ៉ាងនេះ ទើបសមនឹងឈ្មោះថា ភស្តា ស្វាមីប្តី ។

ស្វាមីត្រូវចម្រើនមេត្តាទៅរកភរិយា និង ការអាណិតឱ្យបានច្រើន ព្រោះនាងបានចេញចាកអំពីត្រកូលចោលម៉ែឪបងប្អូនមីងមា តាមមកយកយើងម្នាក់គត់ជាគ្នា ប្រគល់កាយធ្វើជីវិតឱ្យដល់បុរសម្នាក់ជាស្វាមីគ្រប់គ្រងជំនួសម៉ែឪនាង ។

តួនាទីស្វាមី

សិក្ខាបទទី២ : ស្វាមីតប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញមិនត្រូវមើលងាយនាងជាភរិយាឡើយ ។

ព្រមយកប្រពន្ធដូចព្រមចូលកាន់សមរម្យ មិនមែនមិនដឹងរឿងរ៉ាវអ្វីសោះហើយចេះតែប្រថុយនោះទេ អ្នកចម្បាំងគេរៀនយុទ្ធសាស្ត្រ ចំណែកអ្នកគ្រប់គ្រងផ្ទះក៏ត្រូវចេះក្បួនសម្រាប់គ្រប់គ្រងដែរ ត្រូវច្បាំងជាមួយចិត្តអាក្រក់របស់ខ្លួនផង ទប់ទល់ដោះស្រាយចំពោះកិលេសរបស់ប្រពន្ធផង ការពារវិបត្តិភាយន្តរាយផ្សេងៗទៀតផង គឺជាការគ្រប់គ្រងដោយអំណត់អត់ធន់ជាទីបំផុត ដាច់ខាតកុំយកការមើលងាយមើលថោកមកធ្វើ

ចម្បាំង វាមិនពូកែឡើយ ការមើលងាយសត្រូវវានាំឱ្យ
ប្រហែស សេចក្តីប្រហែសជាចំណុចចាញ់ ។

ធម្មតាប្តីប្រពន្ធសុទ្ធតែជាអ្នកមានកិលេស
ហើយជាធម្មតារបស់កិលេសរមែងនាំមកនូវទុក្ខ ដូច្នេះ
ទើបកិលេសឈ្មោះថាជាសត្រូវ តើវាលំបាកប៉ុណ្ណាទៅ
ចំពោះជីវិតដែលរស់នៅក្នុងជំរុំនៃសត្រូវនោះ ឈ្លើយចុះ
ទ្រាំទៅ! ហើយត្រូវខំទូន្មានចិត្ត ទម្លាប់ឱ្យចេះស្មោះត្រង់
នឹករលឹករឿយៗដល់សេចក្តីល្អរវាងគ្នានិងគ្នា កុំមើល
ងាយគ្នាឱ្យសោះ សុទ្ធតែជាអ្នកជាប់ខ្មោះទាំងអស់គ្នាទេ
ត្រូវមានមេត្តាដល់គ្នាទើបប្រពៃ ។

១១១ ✧ ១១១

~៤៩~

ត្យាទិស្វាមី

សិក្ខាបទទី៧ : ស្វាមីតប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញមិនត្រូវប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តប្រពន្ធឡើយ ។

ការស្មោះត្រង់ចំពោះគ្នានិងគ្នា គឺជាបេះដូង
អាពាហ៍ពិពាហ៍ ស្វាមីទោះបីមានការខ្វះខាតក្នុងមុខនាទី
ដទៃខ្លះ ប៉ុន្តែរក្សាការស្មោះចំពោះភរិយាទុកបានដោយ
ល្អ មិនក្បត់ចិត្ត មិនច្របូកច្របល់ក្នុងកាមគុណជាមួយ
ស្ត្រីដទៃ អាចចាត់ទុកបានថាជាស្វាមីដែលល្អម្នាក់ក្រ
រក ជាស្វាមីអាចធ្វើឱ្យក្រុមគ្រួសាររកកំភ្លៅមាននូវសេចក្តី
សុខ រស់នៅជាមួយគ្នារហូតដល់ចាស់ មានសម្រស់ល្អ
ដល់កូនចៅ ដូចមេអំបៅលំអស្នូនផ្កា ។

~៥០~

អណ្តាត និង ធ្មេញរមែងតែងតែប៉ះខ្ទប់គ្នាខ្លះ
ជាធម្មតា ប៉ុន្តែបាននៅជាមួយគ្នាដោយល្អ ធ្មេញជាអ្នក
ទំពាអាហារ រីឯអណ្តាតជាអ្នកត្រឡប់នូវអាហារនោះ
បង្វិលចុះបង្វិលឡើង រហូតលេបចូលពោះបានរស់ទាំង
អស់គ្នា យ៉ាងណាមិញ ប្តីប្រៀបដូចធ្មេញ ប្រពន្ធប្រៀប
ដូចអណ្តាត កាលនៅជាមួយគ្នា ធ្វើការជាមួយគ្នា ក៏
រមែងទាស់ទែងថ្នាំងថ្នាក់អាក់អន់នឹងគ្នាខ្លះពុំខាន ក៏យ៉ាង
នោះដែរ ប៉ុន្តែការស្មោះត្រង់ប្រកបដោយមេត្តាករុណា
ប្រៀបដូចជាអាហារក្នុងមាត់ ។

១១១ ✧ ១១១

~៥១~

តួនាទីស្វាមី

សិទ្ធិបទទី៤ : ស្វាមីតប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវប្រគល់ឥស្សរិយៈ គឺភាពជាធំឱ្យដល់នាង ជាភរិយា ចាត់ចែងកិច្ចការងារក្នុងផ្ទះ ។

ឥស្សរិយយសរបស់ស្វាមី ធ្វើឱ្យស្ត្រីជាភរិយា ទន់ភ្លន់ចិត្ត ទោះបីនាងមានរូបល្អយ៉ាងណាក្តី មានទ្រព្យ មរតករបស់នាងច្រើនក្តី មានញាតិច្រើនក្តី មានសីលធម៌ ធម៌យាមារយាទល្អប្រពៃក្តី រួមទាំងកម្លាំងបុត្រទៀតក្តី សរុប ៥យ៉ាងនេះចូលគ្នា ក៏មិនមានកម្លាំងស្មើ នឹងកម្លាំង ឥស្សរិយយសរបស់ស្វាមីបានដែរ នេះបញ្ជាក់ឱ្យឃើញ កម្លាំងឥស្សរិយៈដែលស្វាមីត្រូវគ្រប់គ្រងភរិយា មិនចង់

និយាយថា ស្វាមីគ្រប់គ្នាត្រូវតែធ្វើជាអ្នកធំក្នុងនគរនោះ ទេ គឺគ្រាន់តែលើកឡើងនូវភាពសំខាន់មួយដែលនាង ជាភរិយាមានចំណូលចិត្តត្រូវការចង់បានប៉ុណ្ណោះ ។ ដូច្នោះ ស្វាមីត្រូវតែប្រគល់នូវភាពជាធំក្នុងការងារផ្ទះ មានការ ចាត់ចែងម្ហូបអាហារជាដើមឱ្យដល់ភរិយា ចំណែកខ្លួន ឯងខំខ្លីឃ្នាតធ្វើការងាររកប្រាក់ ឬទ្រព្យសម្បត្តិទុកដាក់ ឱ្យភរិយាជាអ្នករក្សា មិនមែនថាមិនជួយគ្នាទេ គឺត្រូវ ជួយគ្នាណាស់ ប៉ុន្តែម្នាក់ៗត្រូវប្រាកដច្បាស់តាមតួនាទី របស់ខ្លួន ។

តួនាទីស្វាមី

សិទ្ធិបទទី៥ : ស្វាមីតប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវឱ្យនូវគ្រឿងប្រដាប់កាយសម្រាប់តែខ្លួន ដល់ភរិយា ។

ជាធម្មតាស្ត្រីមែងត្រូវការអលង្ការ ទោះបីតិច ច្រើនយ៉ាងណាក៏ទៅតាមកម្លាំងទ្រព្យ ដូច្នោះ ស្វាមីតប្បី បំពេញចិត្តភរិយា ត្រង់ចំណុចនេះហាក់ដូចជាមិនចាំបាច់ ប្រាប់សោះ ព្រោះថាបើបុរសស្រឡាញ់ស្ត្រីណាហើយ ក៏តែងប្រាថ្នាឱ្យអលង្ការដល់ស្ត្រីនោះ ណាមួយនាងជា ភរិយាទៀតផង ពិតមែនតែភរិយាប្រដាប់អលង្ការ ប៉ុន្តែវាសង្ហាស្វាមីឯណោះទេតើ ។

តាមពិត ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្តែង អំពីវត្ថុសម្រាប់សង្គ្រោះគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីបណ្តុះនូវពូជ មេត្រីភាពឱ្យដល់សត្វលោក ដែលសត្វលោកកំពុងតែ ខ្វល់ខ្វាយក្នុងការស្រឡាញ់ស្អប់គ្នាជាប់ទាស់ជារៀងរាល់ថ្ងៃ មកនោះ ។ អលង្ការជាគ្រឿងលំអកាយពិតមែន ដូច្នោះ ហើយ ទើបអលង្ការនេះត្រូវបានជាតំណាងឱ្យមេត្តាចិត្ត តំណាងឱ្យសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ តំណាងឱ្យសេចក្តីស្មោះត្រង់ ។ល។ បដិសេធការមើលងាយមើលថោក ការវាយដំ ទាត់ធាក់ និង អំពើអាក្រក់ផ្សេងៗទៀត ដែលជាលាមក មិនមែនអលង្ការ ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីភរិយា ៥ សិក្ខាបទ

តួនាទីភរិយា

សិក្ខាបទទី១ : ភរិយាគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវចាត់ចែងការងារឱ្យបានល្អ ។

ភរិយាត្រូវតម្កល់ខ្លួនឱ្យប្រពៃ ចាត់ចែងការងារ ឱ្យដល់ស្វាមីដោយសេចក្តីមិនខ្ជិលខ្ជា ទុកស្មើដូចម្តាយ ឬ ប្អូនស្រី ពុំនោះសោតទេ ត្រូវទុកស្មើជាមិត្តសម្លាញ់ ជាមួយនឹងស្វាមីរបស់ខ្លួន ហើយបើទុកដាក់ខ្លួនដល់ទៅ ថ្នាក់ស្មើដូចទាសីបំរើម្ចាស់ ក៏វាគ្មានថោកទាបអ្វីឡើយ នេះគឺពោលចំពោះការចាត់ចែងក្នុងកិច្ចការងារនៃភរិយា ល្អ ដែលជាភរិយាស្រឡាញ់ការងារ ។

ពាក្យថា **ប្រពន្ធ** ប្រែថា ចំណងរូតរីត ដូច្នោះ

ប្រពន្ធ គឺជាស្ត្រីម្នាក់ដែលចង់ដឹងដោយចរិយាមារយាទល្អ សណ្តាប់ធ្នាប់សីលធម៌ ឈ្លាសវៃ ស្មោះត្រង់ និង ចាត់ ចែងការងារក្នុងផ្ទះដោយប្រពៃ ។

កុំខ្ជិល កុំទម្រង់ ព្រោះការខ្ជិលជាប្រធាននៃ សេចក្តីវិនាស បើធ្វើឃើញខ្ជិលទៅជាម្ចាស់ដ៏ល្អ ការងារសព្វគ្រប់ បីដូចជាអលង្ការ ដូច្នោះ ឱ្យតែការងារ ប្រាសចាកទោស ធ្វើទៅទោះច្រើនយ៉ាងណា ត្រូវគិតថា ជាសិរីសួស្តី បានកើតមកជាស្រីហើយមានប្តី ត្រូវតែជា ភរិយាល្អឱ្យខាងតែបាន ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីភរិយា

សិក្ខាបទទី២ : ភរិយាគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវសង្គ្រោះជនជាញាតិទាំងពីរខាង គឺទាំង ខាងស្វាមី ទាំងខាងខ្លួនឯងដោយល្អ ។

តែងបានឮឃើញនូវពាក្យនេះថា « មាន ប្រាក់គឺមានអ្វីៗទាំងអស់ » រួមទាំងគ្រោះថ្នាក់ ទាំងការចង្អៀតចង្អល់ ព្រោះគេសុំ គេខ្ចី និង ទាំងអ្នក ដទៃច្រណែនផងមែនទេ ? ប៉ុន្តែបើពោលឱ្យត្រូវជាង ហ្នឹង គួរពោលថា « មានបុណ្យគឺមានអ្វីៗទាំង អស់ » ។

មនុស្សយើងមិនអាចមាននូវសេចក្តីសុខគ្រប់

យ៉ាង ដោយគ្រាន់តែមានប្រាក់នោះទេ វាត្រូវអាស្រ័យ ប្រាជ្ញាប្រើប្រាស់ចាត់ចែងនូវប្រាក់នោះឱ្យបានល្អជាការដ៏ សំខាន់ ជៀសវាងការចាត់ចែងទៅក្នុងការងារដែលមាន ទោស ជាពិសេសចង់មិត្តឱ្យបានច្រើនដោយការបរិច្ចាគ សង្គ្រោះ ព្រោះជីវិតមានតម្លៃអាស្រ័យអ្នកដទៃរាប់- អានពេញចិត្ត ប៉ុន្តែបើខ្លះការរាប់អានស្រឡាញ់ពេញចិត្ត អំពីអ្នកដទៃ ទោះបីយើងជាសេដ្ឋីក៏ដោយ វាដូចជាចំណី ក្រៀមក្រានដែលខ្សោះរសជាតិអីចឹងឯង ជីវិតពិតជា គ្មានតម្លៃ អ្នកដទៃញាតិមិត្តគេចាត់ថាយើងស្លាប់បាត់ ទៅហើយ ព្រោះយើងខ្លះការសង្គ្រោះញាតិ ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីភរិយា

សិទ្ធិបទទី៣ : ភរិយាភរិយាសិក្សាថា អាត្មាអញមិនត្រូវប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តស្នាមីឡើយ ។

ចិត្តមនុស្សមិនងាយមើលឆ្គុះ សាំញ៉ាំស្រកេក ស្រកាក ចិត្តសត្វតិរច្ឆានងាយសង្កេតឱ្យដឹងជាង ។ ភរិយាស្នាមីមានក្តីស្នេហា បានយល់ចិត្តគ្នាហើយព្រម រៀបការ រហូតមានបុត្រមានទាំងធីតា តែនៅក្បត់គ្នា អាពាហ៍ពិពាហ៍អស់ខ្យល់ ។ នៅថ្ងៃរៀបការហៅអស់ ញាតិមិត្ត បងប្អូនឆ្ងាយជិតស្តាប់មកមិនសល់ ធ្វើខ្លួន ស្អាតបាតដើម្បីមង្គល ម៉ែឪវល់បួនប្រាំសប្តាហ៍ ។ ម៉ែ ឪចងដៃមហាឱ្យពរ ព្រះសង្ឃសូត្រធម៌ អញ្ជើញទេវតា

អញ្ជើញព្រះឥន្ទព្រះព្រហ្មផងណា ក្លាយជាឥតការព្រោះ ចិត្តមិនស្មោះ ។

ចិត្តស្មោះត្រង់នាំមកនូវកិត្តិយស ការសរសើរ លើកតម្កើងអំពីអ្នកផងទាំងពួង ដូច្នោះ មានតែការតាំង ចិត្តម៉ឺងម៉ាត់របស់ខ្លួននេះឯង ដែលអាចទទួលយកបាន នូវមង្គលល្អប្រាកដប្រជាស័ក្តិសិទ្ធិជាងពរទេវតាឥន្ទព្រហ្ម ទៅទៀត ។ ដើម្បីឱ្យបានត្រាស់ជាព្រះពុទ្ធ ព្រះបរម ពោធិសត្វត្រូវមាននូវអធិដ្ឋានបារមី គឺការតាំងព្រះទ័យ មាំក្នុងការងារ មិនមែនបានត្រាស់ដោយសារការឱ្យពរ ជ័យពីអ្នកដទៃនោះឡើយ ធ្វើជាមនុស្សត្រូវជឿលើការ តាំងចិត្តរបស់ខ្លួនជាសំខាន់ ។

តួនាទីភរិយា

សិទ្ធិបទទី៤ : ភរិយាភរិយាសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវថែទាំទ្រព្យសម្បត្តិដែលស្នាមីរកបានមក ។

មិនមែនមិនឱ្យចាយទេប្រាក់នោះ ប៉ុន្តែចាយ ឱ្យមានរបៀប ដាច់ខាតកុំលេងលែងស៊ីសងមានរបៀប ដើមឱ្យសោះ កុំឱ្យមានចិត្តលួចលាក់ទុកប្រាក់ប៉ុណ្ណោះ ប៉ុណ្ណោះ នាំឱ្យមានឈ្មោះថាភរិយាជាចោរ ត្រូវការប្រើ- ប្រាស់ចាត់ចែងធំដុំ ត្រូវជំនុំជាមួយស្នាមី និង ម្យ៉ាងទៀត កុំចង់ហ៊ឺហាដោយសម្ភារៈហួសសមត្ថភាព ឬ ហួសប្រាក់ ចំណូល ត្រូវរស់នៅឱ្យស្នាមីទុកចិត្ត ។

ស្នាមីមានកម្លាំងចិត្តធ្វើការដីក្រែលែង បើ

ទ្រព្យសម្បត្តិនៅផ្ទះគង់វង្ស ព្រោះនាងជាភរិយាមាន
មារយាទចេះទុកដាក់ថែទាំដោយប្រពៃ ។ ភរិយាជានារី
ថ្លៃមានពាក្យសម្តីស្រទន់ពីរោះ ប្រកបដោយទឹកមុខ
ស្រស់បស់ ទទួលស្វាមីមកពីធ្វើការ ។ល។ រឿងកម្លាំង
ចិត្តពិតជាពិសេសជាងកម្លាំងកាយ ដូច្នោះ សូមភរិយា
រៀបចំនូវកម្លាំងទាំងពីរឱ្យដល់ស្វាមី កុំធ្វេសប្រហែស
ផ្នែកខាងកម្លាំងចិត្តឱ្យសោះ ត្រូវព្យាយាមជានិច្ចរាល់ថ្ងៃ
ឱ្យទៅជាទម្លាប់ លទ្ធផលជាទីគាប់ចិត្តវាត្រូវបានមកខ្លួន
ឯងជាភរិយាហ្នឹងហើយ ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីភរិយា

សិក្ខាបទទី៥ : ភរិយាគប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញត្រូវតែជាស្រីឆ្លាតឈ្នួសមិនខ្ជិលច្រអូស ក្នុង
កិច្ចការទាំងពួង ។

ភរិយាគប្បីពិចារណាខ្លួនឯងឱ្យបានរឿយៗថា
កិច្ចការមេផ្ទះអាត្មាអញបានបំពេញល្អដែរទេ មានសេចក្តី
ខ្ជិលមកច្របូកច្របល់ដែរឬអត់ទេ បើឃើញថា ខ្លះខាត
គួរបំពេញ បើច្បាស់លាស់ពេញលេញហើយក៏រក្សា
ឱ្យល្អតទៅ ការងារឆ្លាតវៃជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

សម្តីអាក្រក់លាមករបស់អ្នកដទៃ គឺទុកត្រឹម
អ្នកដទៃចុះ កុំស្រវាប្រមូលមកឱ្យប្រឡាក់ដល់ខ្លួនឯង

ទោះជាអំពើដោយកាយក៏ដោយ ត្រង់អ្នកដទៃធ្វើឬមិន
ធ្វើជាកិច្ចការងាររបស់គេ បើថាជាកូនចៅក៏អប់រំទូន្មាន
ប្រដៅទៅ ប៉ុន្តែចំពោះខ្លួនឯងវិញត្រូវតាំងស្មារតីកសាង
ស្នាដៃ កុំភ័យក្រែងល្អលើសគេពេកនោះ ពេលរស់នៅ
មិនយូរប៉ុន្មានឡើយ ឱកាសសាងល្អមានតិចតួចណាស់ ។

ឈ្នះសេចក្តីល្ងង់របស់ខ្លួនឯងបាន ដោយការ
សិក្សាស្វែងយល់ ឈ្នះសេចក្តីខ្ជិលបាន ដោយការ
ព្យាយាម ឈ្នះសេចក្តីក្រោធបាន ដោយការមិនក្រោធ
ឈ្នះសេចក្តីអាក្រក់ដោយការធ្វើអំពើល្អ ឈ្នះសេចក្តី
កំណាញ់ដោយការឱ្យទាន ឈ្នះការនិយាយឡេះឡោះ
ដោយពាក្យបានការ ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីមិត្តល្អ ៥សិក្ខាបទ

តួនាទីមិត្តល្អ

សិក្ខាបទទី១ : មិត្តល្អគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវធ្វើទាន គឺឱ្យនូវអ្វីៗដែលគួរឱ្យដល់មិត្តសម្លាញ់ ។

បុគ្គលដែលលះបង់នូវសម្បត្តិទ្រព្យទំនុកបម្រុងអ្នកដទៃ ហ៊ានបែងចែកសេចក្តីសុខសប្បាយផ្លូវកាយដល់អ្នកដទៃបាន រមែងបានទទួលនូវការលើកតម្កើងរាប់អានអំពីបុគ្គលទូទៅច្រើនប៉ុណ្ណា បុគ្គលដែលបង្កនូវសេចក្តីទុក្ខលំបាកឱ្យអ្នកដទៃ ដើម្បីប្រយោជន៍សុខផ្ទាល់ខ្លួនឯង ក៏រមែងបានទទួលនូវការតិះដៀល និង ការរង្សៀសចិត្តអំពីអ្នកដទៃទូទៅច្រើនប៉ុណ្ណោះដូចគ្នាដែរ ។

ចំពោះសត្វលោក ពិតមែនតែមិនអាចជ្រើសរើសកំណើតឱ្យខ្លួនឯងបាន ប៉ុន្តែឥឡូវបានកើតមកជាមនុស្សហើយ យើងអាចជ្រើសរើសនូវផ្លូវសម្រាប់ដើរឱ្យខ្លួនឯងបាន គឺគេចជៀសវាងពីផ្លូវមានបន្ទា ផ្លូវចោរ ផ្លូវសត្វសាហាវ ពោលគឺផ្លូវអកុសល មករកផ្លូវកុសលដែលជាផ្លូវស្អាត ផ្លូវគ្មានភ័យអំពីអ្វីៗ ជាផ្លូវនាំឱ្យបានដល់ទីបំផុតទុក្ខ ។

សង្គហទាន គឺជាការសង្គ្រោះមួយដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាស្បៀងក្នុងការដើរផ្លូវឆ្ងាយ ។

តួនាទីមិត្តល្អ

សិទ្ធិបទទី២ : មិត្តល្អគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវនិយាយពីរោះមិនទ្រពោះគំរោះគំរើយទៅ រកមិត្តសម្លាញ់ឡើយ ។

សេចក្តីចម្រើនយ៉ាងពិតប្រាកដក្នុងជីវិតមនុស្ស យើង គឺសេចក្តីចម្រើនផ្នែកកុសលធម៌ អ្នកចម្រើនដោយ គុណធម៌ ឈ្មោះថាជាអ្នកទំនុកបម្រុងព្រះសាសនា ធ្វើ សាសនាឱ្យចម្រើនលូតលាស់ក្នុងសន្តានចិត្តរបស់ខ្លួន ។

សេចក្តីចម្រើននៃព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលពិត ប្រាកដ ក៏គឺសេចក្តីចម្រើនផ្លូវចិត្តនៃពុទ្ធបរិស័ទហ្នឹងឯង ចិត្តរបស់ពុទ្ធបរិស័ទដែលនឹងចម្រើនរុងរឿងទៅបាននោះ

ក៏ត្រូវអាស្រ័យព្រះធម៌ក្នុងសាសនា ជាគ្រឿងចិញ្ចឹមបិ- បាច់រក្សាជានិច្ចកាលដែរ ដូចទារកតូចអាស្រ័យទឹកដោះ ម្តាយអីចឹងឯង គឺថាបើយើងយកសីលធម៌នៃព្រះពុទ្ធ- សាសនាមកជាអាហារ ជាគ្រឿងបីបាច់ថែរក្សាខ្លួន ចិត្ត មនុស្សយើងក៏នឹងចម្រើនទៅដោយសេចក្តីស្អាត ចម្រើន ដោយពន្លឺភ្លឺស្វាង និង ចម្រើនដោយសេចក្តីស្ងប់ ។

វាចាដែលពិរោះគួរដល់ការសង្គ្រោះមិត្ត គឺជា វាចារបស់អ្នកដែលមានចិត្តស្អាត ចិត្តភ្លឺស្វាង ចិត្តស្ងប់ ។

តួនាទីមិត្តល្អ

សិទ្ធិបទទី៣ : មិត្តល្អគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវប្រព្រឹត្តឱ្យជាប្រយោជន៍ដល់មិត្តសម្លាញ់ ។

ការមិនបៀតបៀនគ្នា គឺជាការមិនបៀតបៀន ទាំងខ្លួនឯងទាំងអ្នកដទៃ ជាហេតុនៃសេចក្តីសុខ ចំណែក ការបៀតបៀនគ្នាជាហេតុនៃការភ័យខ្លាច មិនស្ងប់ក្នុង ជីវិត ព្រោះអាស្រ័យសេចក្តីនេះ បុគ្គលអ្នកប្រាថ្នាឱ្យការ រស់នៅមានសេចក្តីប្រសើរ ត្រូវកុំធ្វើនូវអំពើបៀតបៀន ផ្សេងៗ ព្យាយាមរក្សាខ្លួនដោយស្មារតី ត្រេកអរក្នុង សេចក្តីមិនប្រមាទ ។

ការបៀតបៀនខ្លួនឯងដោយប្រព្រឹត្តអបាយ-

មុខ ដូចជាការលេងស្រី បរិភោគទឹកស្រវឹង ប្រព្រឹត្ត
ល្បែងស៊ីសង និង ខ្ជិលជាដើម ទោះជាមិនបានបៀត-
បៀនអ្នកដទៃដោយត្រង់ចំពោះក៏ដោយ តែវាជាការ
បៀតបៀនដោយអមបូដោយប្រយោល ដូចជាការធ្វើឱ្យ
ទន់ខ្សោយស្មារតី សង្គមមិនចម្រើនលូតលាស់ បញ្ចុះ
តម្លៃវង្សត្រកូលក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួន មានការវិវាទគ្នា
ញឹកញាប់ក្នុងផ្ទះរវាងប្តីប្រពន្ធជាដើម ស្រែកទូទ្បារខាន
អ្នកជិតខាង ព្រោះហេតុដូច្នោះ ដើម្បីឱ្យបានជាមនុស្សល្អ
មិត្តល្អ ត្រូវប្រព្រឹត្តអំពើជាប្រយោជន៍ដែលផ្ទុយអំពីការ
បៀតបៀន នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីមិត្តល្អ

សិក្ខាបទទី៤ : មិត្តល្អគប្បីសិក្សាថា
អាត្មាអញត្រូវសង្គ្រោះមិត្តសម្លាញ់ដោយមិនលើកតម្កើង
ខ្លួន គឺត្រូវធ្វើជាមនុស្សស្មើប្រកបដោយចរិយាថ្លៃថ្នូរ ។

ជីវិតសព្វថ្ងៃមានសេចក្តីដឹងខ្លួន ដឹងអារម្មណ៍
ដឹងរឿង គឺជានាទីនៃសភាវធម៌ពិតម្យ៉ាង បានដល់វិច្ចិ-
ចិត្តដែលប្រព្រឹត្តតត្តាមិនដាច់ ពាក្យថាប្រព្រឹត្តតត្តាមិន
ដាច់ គឺវិច្ចិចិត្តតាមទ្វារណាមួយក្នុងទ្វារ៦កើតឡើងហើយ
រលត់ទៅ វិច្ចិចិត្តក្នុងទ្វារដទៃកើតឡើងជាថ្មីបន្តអំពីវិច្ចិ-
ចិត្តមុន មានការកើតរលត់បន្តគ្នារហូត ។

វិច្ចិចិត្តកើតរលត់តាមទ្វារ៦ គឺទ្វារភ្នែក ទ្វារ

ត្រចៀក ទ្វារច្រមុះ ទ្វារអណ្តាត ទ្វារកាយ និង ទ្វារចិត្ត
ក្រសែនៃវិច្ចិចិត្ត ជាជីវិតរបស់សត្វលោកដែលរស់នៅក្នុង
លោក គឺរូបារម្មណ៍ សទ្ធារម្មណ៍ គន្ធារម្មណ៍ រសារម្មណ៍
ផោដ្ឋពារម្មណ៍ និង ធម្មារម្មណ៍ ជាលោកនៃការរស់នៅ ។

ជាពុទ្ធបរិស័ទត្រូវដឹងថាអ្វីជាជីវិត អ្វីជាលោក
នៃការរស់នៅ ជីវិតមិនទៀងយ៉ាងណា លោកបែកធ្លាយ
យ៉ាងម៉េច ដូច្នោះ ទើបរំលត់ ឬ កាត់បន្ថយនូវការប្រកាន់
បាន ជាទីរាប់អាននៃមិត្តសម្លាញ់ ព្រោះជាអ្នកមិន
ប្រកាន់ខ្លួន ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីមិត្តល្អ

សិក្ខាបទទី៥ : មិត្តល្អគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញមិនត្រូវបោះបង្គោលដោយការនិយាយកុហក ឱ្យខុសអំពីសេចក្តីពិត ដល់មិត្តសម្លាញ់ឡើយ ។

វាចាមានបីយ៉ាងគឺ: វាចាលាមក១ វាចាផ្តា១ និង វាចាទឹកឃ្មុំ១ ។ វាចាលាមក បានដល់ការនិយាយកុហក , វាចាផ្តា បានដល់ការមិននិយាយកុហក , វាចាទឹកឃ្មុំ បានដល់ការនិយាយពាក្យពិរោះ ហើយមានប្រយោជន៍ ដូច្នោះ មនុស្សល្អគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញមិនពោលពាក្យកុហកឡើយ ។

មនុស្សនិយាយកុហកជាអ្នកខ្វះគុណធម៌ច្រើន

ណាស់ ជាបុគ្គលិកផ្ទះកំអន់ ឈឺអណ្តែតទឹកប្រសើរជាង មនុស្សនិយាយកុហក ប្រសើរជាងមនុស្សគ្មានគុណធម៌ ទាំងឡាយ ។

មនុស្សយើងផ្លែផ្លូវដោយគុណធម៌ ដោយ ចរិយាសម្បត្តិ ឬក៏ពារម្យទម ស្លៀកពាក់សមរម្យ ពាក្យសម្តីត្រឹមត្រូវមិនជ្រាយពេកមិនរឹងពេក មានអត្ថន័យខ្លឹមសារសមគួរដល់អ្នកស្តាប់ ប្រយ័ត្នមាត់រាល់ពេល និយាយ មានពេលត្រូវនិយាយក៏និយាយតែពាក្យពិត ពាក្យមានប្រយោជន៍ ពាក្យពិរោះ និង និយាយដោយ ចិត្តសប្បុរស បើស្ងៀមត្រូវស្ងៀមដោយចិត្តស្ងប់ ។

តួនាទីមិត្តមានឧបការៈ ៥សិក្ខាបទ

តួនាទីមិត្តមានឧបការៈ

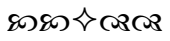

សិក្ខាបទទី១ : មិត្តមានឧបការៈគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវរក្សាមិត្តដែលធ្វេសប្រហែស ។
មនុស្សយើងមានសេចក្តីប្រមាទ ពោលគឺការ
បាត់បង់នូវសតិជារឿយៗ យ៉ាងនេះហើយ នៅហ៊ាន
បរិភោគទឹកស្រវឹង បន្ថែមឱ្យខ្លួនឯងដែលមានសតិទន់
ខ្សោយស្រាប់ទៅហើយនោះ ឱ្យរឹងរិតតែខូចស្មារតីក្រៃ-
លែងឡើងថែមទៀត ក្នុងការប្រមាទបែបនេះ មិត្តមាន
នូវឧបការៈរមែងជួយរក្សាការពារ ព្រោះថា បុគ្គលអ្នក
ប្រមាទមិនអាចរក្សាខ្លួនឯងបានឡើយ ។

លោកសេដ្ឋីពិតជាមាននូវអ្វីដែលអ្នកក្រខ្សត់

មិនមានប្រាកដណាស់ ប៉ុន្តែសេដ្ឋីអាចមិនមាននូវអ្វីដែល
មនុស្សទ័លក្រមានជាពិតប្រាកដផងដែរ ដូច្នោះការចង
មិត្តមិនត្រូវសំដៅរកតែអ្នកមានទ្រព្យច្រើននោះទេ ការ
ដែលសំខាន់គឺនៅលើគុណធម៌ ។

គុណធម៌ឬចិត្តសប្បុរស មិនមែនជារបស់តាំង
លក់នៅតាមផ្សារ ឬ តាមហាងនានានោះឡើយ អ្នក
មានមាសប្រាក់ច្រើនប៉ុណ្ណា ក៏មិនអាចទិញគុណធម៌បាន
ដែរ ព្រោះហេតុនេះ មនុស្សល្អក្រៅអំពីរកទ្រព្យ ត្រូវ
អប់រំចិត្តចម្រើនគុណធម៌ ។

តួនាទីមិត្តមានឧបការៈ

សិក្ខាបទទី២ : មិត្តមានឧបការៈគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវជួយថែទាំទ្រព្យសម្បត្តិរបស់មិត្ត
ដែលធ្វេសប្រហែស ។

ការថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិ វាជាការងារមួយចាំ
បាច់ ទោះជាត្រូវចំណាយទុនខ្លះក៏ដោយ ព្រោះការ
គង់វង្សនៃទ្រព្យសម្បត្តិ គឺជាកាំជណ្តើរសម្រាប់ឈាន
ឡើងទៅរកអ្វីមួយដែលខ្លួនឯងត្រូវការចង់បាន ប៉ុន្តែ
ទ្រព្យសម្បត្តិក៏ជាមាត់ជ្រោះដ៏រអិលផងដែរ ព្រោះតែ
សម្បូរទ្រព្យមនុស្សយើងហ៊ានប្រព្រឹត្តទុច្ចរិតច្រើនប្រការ
ស្រវឹងហ៊ុហាស្រីស្រាភ្លេចងាប់ ។

មនុស្សយើងស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិ ដើម្បីជា បច្ច័យនៃការរស់នៅ សុខសប្បាយក្នុងក្រុមគ្រួសារ ប៉ុន្តែ មានទ្រព្យសម្បត្តិហើយ មិនប្រាកដជាបានសុខនោះទេ ពីព្រោះខ្លះស្មារតីក្នុងការកំណត់ដឹងនូវព្រំដែននៃការប្រើ- ប្រាស់ទ្រព្យសម្បត្តិដែលមាននោះឯង ជាអ្នកស្វែងរក សេចក្តីទុក្ខមកដាក់ខ្លួន និង ក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួន ជា ទោសកម្មករនៃតណ្ហាក្នុងការងារស្វែងរកទ្រព្យ មាន ទ្រព្យហើយមិនបានសុខដោយសារទ្រព្យនោះឡើយ ជា មនុស្សកំសត់ដ៏អាចិកំបាំង ក្នុងចំណោមមនុស្សក្រលំបាក តោកយ៉ាកទាំងឡាយ ដូច្នោះ មនុស្សល្អគឺជាអ្នកមិន ប្រមាទចំពោះទ្រព្យសម្បត្តិ ព្រោះទ្រព្យសម្បត្តិជាអាវុធ មុខពីរ មានបញ្ហាទើបបានរួចខ្លួន ។

១១១ ✦ ១១១

~៨២~

តួនាទីមិត្តមានឧបការៈ

សិក្ខាបទទី៧ : មិត្តមានឧបការៈគប្បី សិក្សាថា អាត្មាអញគឺជាទីពឹងពាក់ព័ន្ធការកំណត់អាស្រ័យរបស់ មិត្តពិតប្រាកដ នៅពេលដែលមិត្តមានភ័យ ។

នៅពេលមិត្តមានវិបត្តិ ភ័យព្រួយអំពីរឿងអ្វី មួយ មិត្តដែលមាននូវឧបការៈបានពោលដូច្នោះថា « *មិត្ត ឯងកុំភ័យកុំព្រួយអ្វីឡើយ កាលបើសម្លាញ់ ដូចជាប្រដាប់ទ្រព្យរបស់ មិត្តឯងកុំខ្លាចឱ្យសោះ* » ហើយក៏ជួយដោះស្រាយកម្ចាត់បង់នូវភយន្តរាយនោះៗ បានពិតប្រាកដ ដូចមាត់ថាមែន ។

សត្វលោកដែលកើតមកហើយ សុទ្ធសឹងតែ

~៨៣~

ត្រូវការនូវសេចក្តីសុខ ដូច្នោះ បើយើងមិនបានជួយទំនុក បម្រុងគេទេ កុំតែបៀតបៀនគេដើម្បីសេចក្តីសប្បាយ របស់ខ្លួន និង ក្រុមគ្រួសាររបស់ខ្លួនទៅក៏គង់នៅក្នុង គ្រាន់ បានកើតមកជាមនុស្សហើយ ត្រូវខំប្រឹងសាងនូវ សមត្ថភាព ចិញ្ចឹមជីវិតដោយបរិសុទ្ធិ រួចផុតអំពីការទៅ បៀតបៀនអ្នកដទៃដើម្បីតែជីវិតខ្លួនឯង ។

មនុស្សខ្លះមានលាភមានយសខ្ពង់ខ្ពស់មុខមាត់ សប្បាយចិត្តណាស់ ប៉ុន្តែតាមពិតអស់បំផុត ព្រោះគ្មាន សមត្ថភាពចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនឯងបានឡើយ គឺទាល់តែធ្វើ ចោរ ... ទើបអាចរស់នឹងគេកើត តើចង់រស់របៀបនេះ ដើម្បីអ្វី ? តម្លៃជីវិតនៅត្រង់ណា ?

១១១ ✦ ១១១

~៨៤~

តួនាទីមិត្តមានឧបការៈ

សិក្ខាបទទី៤ : មិត្តមានឧបការៈគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញមិនត្រូវបោះបង់ចោលមិត្តក្នុងគ្រាមានវិបត្តិ ។

នៅពេលមិត្តមានភ័យ ឬវិបត្តិធំតូចអ្វីមួយនោះ មិត្តមានឧបការៈរួមសុខទុក្ខ មិនបោះបង់ចោលឡើយ គឺនៅរាប់អានជាមិត្ត នៅជិតជិតជួយលើកស្ទួយគ្នា នៅជាទីពឹងបីដូចជាអាវធំក្រាស់ក្នុងរដូវរងា ។

មិត្តល្អកម្ររកបាន ផ្ទុយមកវិញ មានមិត្តខ្លះ ព្រោះហេតុតែមានប្រាក់កិត្តិយស និង ការសរសើរ ហ៊ានលះបង់ញាតិមិត្ត ម៉ែឪបងប្អូន ម្យ៉ាងទៀត ព្រោះ

ល្មោភក្នុងសម្បត្តិទ្រព្យ មិត្តក្លាយជាសត្រូវ ឬទៅជាចោរ លួចប្លន់សម្បត្តិទ្រព្យអ្នកស្រុកអ្នកនគរ លួចទ្រព្យសម្បត្តិជាតិ សម្បត្តិរួម ដែលសម្បត្តិទ្រព្យនោះមានទាំងទាសកម្មករ និង អ្នកសុំទានជាម្ចាស់ផងដែរ អ្នកលួចសម្បត្តិជាតិ ជាមនុស្សថោកថយជាងអ្នកសុំទានទៅទៀត ដូច្នោះមនុស្សចោរមិនមែនជាមិត្តល្អឡើយ ។

ដើម្បីឱ្យបានជាមិត្តល្អរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ត្រូវចេះដាស់តឿនខ្លួនដោយខ្លួនឯង ធ្វើជាតម្រូវម្នាក់ត្រួតខ្លួនឯង ដោយកុំចាំបាច់ទាល់តែគេត្រួត កាលបើយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា គ្រប់គ្រងខ្លួនឯងបាន ។

តួនាទីមិត្តមានឧបការៈ

សិក្ខាបទទី៥ : មិត្តមានឧបការៈគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវរាប់អានរហូតដល់នៅពេលរូបសម្បត្តិ ។

មិត្តល្អនាំយើងទៅរកសេចក្តីចម្រើន ជួយហាមឃាត់យើងកុំឱ្យប្រព្រឹត្តធ្វើនូវអំពើអាក្រក់ ប្រៀបដូច ជួយឃាត់ផ្លូវកុំឱ្យទៅតំបន់ខ្មាំង ដូច្នោះឯង ម្យ៉ាងទៀត មិត្តល្អបានដឹកនាំយើងក្នុងផ្លូវមានប្រយោជន៍ ឱ្យយើងដើរទៅរកព្រះធម៌ ធ្វើឱ្យយើងស្គាល់ព្រះធម៌ និង ជ្រះថ្លាក្នុងការទទួលយកព្រះធម៌មកទុកក្នុងខ្លួន សម្រាប់ធ្វើការបូជាគឺបដិបត្តិតាម ព្រះធម៌ជាក់ព្វលមិត្តក្នុង

ដំណើរជីវិតវែងឆ្ងាយ ជាគ្រឿងកក់ក្តៅដ៏ក្រៃលែង
យ៉ាងនេះហើយ ទើបយើងគួររាប់អានដល់ទៅផៅពង្ស
ក្រុមគ្រួសាររបស់មិត្តល្អ ។

មានមនុស្សច្រើនគួរសមដែរ ដែលចេះជក់បារី
បរិភោគទឹកស្រវឹង និង អបាយមុខផ្សេងៗទៀត ដោយ
សារមិត្តភក្តិ រហូតដល់ពេលថា ឈប់ប្រព្រឹត្តមិនបាន
ព្រោះខ្លាចមិត្តភក្តិលែងរាប់អាន សុំសួរថា ក្នុងលោក
នេះគេចង់មិត្តដើម្បីអ្វី ? សូមពន្យល់អត្ថន័យអំពីការ
ស្វែងរកមិត្ត តើមិត្តដែលអូសកយើងទម្លាក់ជ្រោះ ជាមិត្ត
ប្រភេទណា? ចំណែកមិត្តល្អនាំមកនូវសេចក្តីសុខចម្រើន
ដូចម្តេចក៏ចេះចោលបាន ?

២២ ✧ ១៩៧៩

~៤៨~

តួនាទីចៅហ្វាយនាយ នៃសិក្ខាបទ

តួនាទីចៅហ្វាយនាយ

សិក្ខាបទទី១ : ចៅហ្វាយនាយគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវចាត់ចែងការងារឱ្យសមគួរតាម
កម្លាំងរបស់ទាសៈ និង កម្មករ ។

មេត្តាករុណាព្រមដោយបញ្ជា ជាគុណធម៌
សំខាន់ណាស់សម្រាប់ចៅហ្វាយនាយប្រព្រឹត្តទៅលើទាស
និង កម្មករ ចៅហ្វាយនាយមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អដោយសារ
ទាសៈ និង កម្មករស្រឡាញ់ចូលចិត្ត អ្វីៗដែលគេនិយម
ចូលចិត្តរាប់អានច្រើនៗ ជារបស់មានតម្លៃ ។

មនុស្សយើងត្រូវរស់នៅដើម្បីឱ្យអ្នកដទៃបាន
សប្បាយចិត្ត មានអ្វីដែលយើងអាចជួយឱ្យអ្នកដទៃ

~៥០~

សប្បាយចិត្តបាន យើងគួរជួយនូវអ្វីនោះទៅ ព្រោះការ
ជួយឱ្យអ្នកដទៃសប្បាយចិត្តនោះ ក៏គឺជាការជួយឱ្យខ្លួន
ឯងបានសប្បាយរីករាយត្រជាក់ចិត្តព្រមគ្នាផងដែរ ។

ការសប្បាយចិត្ត ជាចំណុចសំខាន់របស់មនុស្ស
គ្រប់គ្នា ជាបេះដូងនៃសុភមង្គល ជាខ្យល់ដង្ហើមនៃសិរី
សួស្តី នេះពោលចំពោះការសប្បាយចិត្តណាដែលប្រាស-
ចាកទោសប៉ុណ្ណោះ ការសប្បាយចិត្តនេះជាកំណប់មហា
សាល ជាទិសដៅនៃអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ទៅតាមឱវាទរបស់
ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាបរមសាស្តា ការសប្បាយចិត្តដែល
ប្រាសចាកទោសព្រោះប្រកបដោយបញ្ញា ។

~*~

តួនាទីចៅហ្វាយនាយ

សិក្ខាបទទី២ : ចៅហ្វាយនាយគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវឱ្យភត្តាហារ និង ថ្លៃឈ្នួលត្រឹម
ត្រូវដល់ទាសៈ និង កម្មករ ។

ចៅហ្វាយនាយដែលមានទឹកចិត្តអនុគ្រោះដល់
ទាសកម្មករ គឺមិនមែនគ្រាន់តែឱ្យទាសៈ និង កម្មករ
បានរស់នៅសម្រាប់បំរើការងារ ដូចសត្វពាហនៈនោះទេ
ជីវិតទាសៈ និង កម្មករក៏មកដោយសារបុណ្យដែរ ព្រោះ
ជាមនុស្ស ដូច្នោះ ចៅហ្វាយនាយត្រូវអនុគ្រោះដល់ទាសៈ
និង កម្មករឱ្យបានរស់ផង មានផលកម្រៃផ្សេងទៀតផង
មិនមែនត្រឹមតែរស់ សម្រាប់បំរើការឱ្យខ្លួនឯងជាចៅ-

ហ្វាយនាយប៉ុណ្ណឹងទេ សូមកុំទុកដាក់ជីវិតមនុស្សណា
ម្នាក់ សម្រាប់តែជីវិតខ្លួនឯងដែលជាចៅហ្វាយនាយ ឬ
ជាអ្នកធំឱ្យសោះ ។

យើងជាមនុស្សម្នាក់ ដែលហៅខ្លួនឯងថាជា
មនុស្ស ហើយយើងក៏ជាមនុស្សម្នាក់ដែលគេសន្មតថាជា
ចៅហ្វាយនាយដែរ ដូច្នោះ គុណធម៌របស់មនុស្សក្តី គុណ
ធម៌របស់ចៅហ្វាយនាយក្តី គប្បីតម្កល់ក្នុងសន្តានឱ្យបាន
ល្អ ហើយចាត់ចែងផ្សព្វផ្សាយនូវគុណធម៌នោះ ឱ្យដូចជា
ម្លប់ឈើក្នុងរដូវក្តៅដូច្នោះឯង ។

~*~

តួនាទីចៅហ្វាយនាយ

សិទ្ធិបទទី៧ : ចៅហ្វាយនាយគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវថែទាំរក្សា ឱ្យសម្រាកការងារ និង ជួយព្យាបាលនៅពេលទាសៈ និង កម្មករមានជម្ងឺ ។

ដើម្បីជាប្រយោជន៍ និង សេចក្តីសុខសម្រេចបានដល់អ្នកដទៃ យើងត្រូវតែលះបង់នូវសេចក្តីសុខផ្លូវកាយផ្ទាល់ខ្លួន តិច ឬច្រើនតាមតែការពេញចិត្ត ត្រូវចាំទុកថា មនុស្សយើងកើតមកសម្រាប់ជួយដល់សង្គមសត្វមានជីវិត មិនមែនកើតមកសម្រាប់បំផ្លាញ ឬ បៀតបៀនដល់សង្គមតូចធំនោះទេ ព្រោះមនុស្សជាសត្វវិសេសជាងគេ អាចកសាងការចេះដឹងបានច្រើនជា

ទីបំផុត រហូតបានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធឡើងផង ។

យើងត្រូវតែជាមនុស្សម្នាក់វិករាយនឹងជួយដល់សង្គមមនុស្សសត្វ ជៀសវាងឱ្យផុតពីការប្រមូលសម្បត្តិទ្រព្យរួមមកបំរើតណ្ហារបស់ខ្លួនឯង មិនកាប់ព្រៃឈើខាងក្រៅដែលជាលំនៅរបស់សត្វ ប៉ុន្តែកាប់ព្រៃឈើខាងក្នុងគីកិលេសក្នុងសន្តាន រួចហើយដាំនូវដំណាំពោលគឺសន្តោសប្រោសប្រណី ។

សេចក្តីសំគាល់ថា ខ្លួនឯងជាមនុស្សសំខាន់ វាជាហេតុនៃសេចក្តីទុក្ខកង្វល់ច្រើនយ៉ាង តាមពិតក្នុងមនុស្សយើងម្នាក់ៗ មិនផុតអំពីដីទឹកភ្លើងខ្យល់ អាកាសធាតុ និង វិញ្ញាណធាតុឡើយ ។

តួនាទីចៅហ្វាយនាយ

សិទ្ធិបទទី៨ : ចៅហ្វាយនាយគប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវចែករំលែកនូវចំណីអាហារ ឬ ផ្លែឈើណាៗដែលមានរសដ៏ត្រកាលថ្លៃឡើយដល់ទាសៈ និង កម្មករ ។

អ្នកក្រខំប្រឹងត្រដវរស់ បានប្រាក់កម្រៃខ្លះផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារចិញ្ចឹមប្រពន្ធកូន មានខ្លះចិញ្ចឹមមាតាបិតាដែលចាស់ជរាទៀតផង តើមានប្រាក់ឯណាទៅរកចំណីល្អ ផ្លែឈើមានតម្លៃពិសេសត្រកាល មកបរិភោគបាននោះ ដូច្នោះ សូមចៅហ្វាយនាយមេត្តាអនុគ្រោះនូវទាសៈ និង កម្មករ បើមិនបានញឹកញាប់ក៏គង់ម្តងៗតាមសមត្រូវ

ដើម្បីទាសៈ និង កម្មករមានកម្លាំងចិត្តតស៊ូក្នុងការងារ។
ចៅហ្វាយនាយចិត្តបុណ្យ មានទ្រព្យធនធាន
ច្រើន ក៏ចាត់ចែងឱ្យមានកិច្ចការងារសម្រាប់មនុស្សច្រើន
គ្នាបានធ្វើ ពោលគឺជួយឱ្យមនុស្សមានការងារ មិនគិត
កេងប្រវ័ញ្ចកម្លាំងអ្នកដទៃអីឡើយ ទោះបីខ្លួនឯងត្រូវ
បង់ដើមទុនអស់ច្រើនយ៉ាងណា ហើយបានចំណូលមក
វិញពុំស្មើដើមក៏ដោយ ក៏គង់សប្បាយចិត្ត ត្បិតកម្មករ
បានរស់ដោយសារមានការងារធ្វើ នេះជារបៀបជួយ
ចិញ្ចឹមមនុស្សយ៉ាងល្អប្រសើរបំផុត ។

១១១ ✧ ១១១

គុណទីចៅហ្វាយនាយ

សិក្ខាបទទី៥ : ចៅហ្វាយនាយគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវឱ្យទាសៈ និង កម្មករ ឈប់
សម្រាកអំពីការងារក្នុងសម័យដែលគួរ ។ សម័យដែល
គួរមានពីរគឺ :

១- និច្ចសម័យ : ទាសៈ និង កម្មករធ្វើការ
ពេញមួយថ្ងៃរមែងនឿយហត់ខ្លាំង ដូច្នោះ ត្រូវមានពេល
សម្រាកកុំឱ្យនឿយហត់បាក់កម្លាំង ។

២- កាលសម័យ : ការឱ្យគ្រឿងតាក់តែង
កាយ និង អាហារពិសេសជាដើម ក្នុងថ្ងៃបុណ្យសំខាន់ៗ
ប្រចាំសាសនា ឬ ថ្ងៃបុណ្យប្រពៃណីជាតិ កំណត់ឱ្យ

សម្រាកអំពីការងារ ។
ការជួយប្រទេសជាតិគឺគិតប្រយោជន៍រួម បាន
សេចក្តីថាជាការជួយមនុស្សច្រើនរាប់លាននាក់ ការជួយ
គឺការសង្គ្រោះ ការជ្រោមជ្រែង តាមពាក្យសាសនាហៅ
ថាបុណ្យកុសល ដូច្នោះ បើខ្លួនយើងតែម្នាក់សោះទេ ប៉ុន្តែ
អាចជួយមនុស្សរាប់លាននាក់ឱ្យបានសេចក្តីសុខ យើង
គួរគប្បីលះបង់នូវគំនិតដែលគិតតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ,
បរិច្ចាគកម្លាំងកាយចិត្តជួយដោយរីករាយទៅចុះ ។
មនុស្សយើងកើតមកដើម្បីជួយគ្នា ព្រោះ
ធម្មជាតិបានរៀបចំនូវសមត្ថភាពឱ្យដល់មនុស្ស បើពុំ
ដូច្នោះ ធម្មជាតិនឹងផ្តន្ទាទោសតាមកំហុសដែលមាន ។

១១១ ✧ ១១១

តួនាទីទាសៈ និង កម្មករ
៥សិក្ខាបទ

តួនាទីទាសៈ និង កម្មករ

សិក្ខាបទទី១ : ទាសៈ និង កម្មករគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវក្រោកឡើង ធ្វើការងារមុន
ចៅហ្វាយនាយ ។

ការដេកច្រើនជាប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស មិន
ចំពោះតែមនុស្សណានោះទេ លើកលែងតែអ្នកជម្ងឺដែល
ត្រូវសម្រាក ។ ពេលវេលាសម្រាប់រស់មានតិចតួចណាស់
ដូច្នោះ មនុស្សល្អត្រូវតែសន្សំសំចៃពេលវេលាធ្វើការងារ
ឱ្យបានច្រើន កុំខ្លះខ្លាយពេលវេលាឱ្យសោះ ។

ការងារមិនច្របូកច្របល់ជាឧត្តមមង្គល ពោល
គឺមិនច្របូកច្របល់ដោយសេចក្តីខ្ជិល ។

ពេញចិត្តចំពោះកិច្ចការ ឧស្សាហ៍ព្យាយាម
យកចិត្តទុកដាក់ចំពោះការងារប្រចាំតួនាទី ឆ្លាតចំពោះ
ហេតុផលដែលនាំឱ្យចម្រើន និង មិនចម្រើន ស្មោះត្រង់
ចំពោះចៅហ្វាយនាយ ធ្វើការមិនគិតប្រៀបធៀបនឹង
តម្លៃឈ្នួល ទាំងអស់នេះជាកូនសោសម្រាប់ចាក់យក
សិរីសួស្តីមកឱ្យខ្លួនឯង ។

ជីវិតកើតមក និង រស់នៅដោយសារការងារ
ទៅហើយ ម្តេចក៏ចាំបាច់ខ្ជិល ដូច្នោះប្រឹងទៅ តស៊ូទៅ
យកការងារជាគ្នាជាខ្ជើយទៅ មានតែការងារនេះឯង
ហើយជាព្រះប្រោសជីវិតរបស់យើង សូមឧទ្ទិសជីវិតនេះ
ចំពោះការងារប្រាសចាកទោស រហូតដង្ហើមចុងក្រោយ ។

តួនាទីទោសៈ និង កម្មករ

សិទ្ធិបទទី២ : ទោសៈ និង កម្មករគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវឈប់សម្រាកអំពីការងារក្រោយ
ចៅហ្វាយនាយ ។

កើតមកជាមនុស្ស តែងជួបប្រទះនូវការងារ
ដែលត្រូវធ្វើ ប្រទីបនៃជីវិតដែលសម្រាប់ញ៉ាំងការរស់
នៅឱ្យមានពន្លឺរស្មី វាអាស្រ័យនៅលើការងារគោរព
តួនាទីរបស់ខ្លួនហ្នឹងឯង ការងារតាមតួនាទីជាអាយុជីវិត
របស់មនុស្ស ជាគ្រឿងអលង្ការសម្រាប់លំអឱ្យជីវិត និង
ជាមង្គលសិរីសួស្តីនៃជីវិតបុរសស្រ្តីគ្រប់គ្នា ។

មនុស្សជាសត្វដ៏វិសេស មានចំណេះព្រមដោយ

ចិត្តគំនិតប្រសើរឧត្តម អាចសិក្សារៀនសូត្រផ្លូវលោកផ្លូវ
ធម៌ ស្វែងយល់នូវវិជ្ជាផ្សេងៗ និង អាចកសាងខ្លួនតាម
ដំណើរដែលយល់ដឹង អប់រំទូន្មានចិត្តឱ្យជាមនុស្សពេញ
លក្ខណៈ ដូច្នេះតួនាទីរបស់មនុស្ស មិនមែនជាឃាតករ
មិនមែនជាចោរ មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្តអនាចារផ្សេងៗ
ជាដើមឡើយ តួនាទីរបស់មនុស្សគឺសាងគុណសម្បត្តិ
ក្នុងចិត្តកម្ចាត់ទោសក្នុងសន្តាន ធ្វើនូវប្រយោជន៍ក្នុង
សង្គមសត្វលោកឱ្យរីកចម្រើនស្រស់ថ្លា រុងរឿងត្រចះ
ត្រចង់ ដូចរុក្ខជាតិក្នុងរដូវភ្លៀង ។

តួនាទីទោសៈ និង កម្មករ

សិទ្ធិបទទី៣ : ទោសៈ និង កម្មករគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវកាន់យកតែរបស់ដែលចៅហ្វាយ
នាយឱ្យតែប៉ុណ្ណោះ ។

ការងាររំដោះគ្រោះ ជាការងារដែលមនុស្ស
គ្រប់គ្នាកំពុងតែធ្វើ ទោះជាធ្វើអ្វីក៏ដោយ ឱ្យតែនៅក្នុង
រឿងរក្សាជីវិត ការពារទប់ស្កាត់កុំឱ្យជីវិតមានសេចក្តី
លំបាក តាំងតែអំពីការសុំទាន ការខំប្រឹងលឺសែងក្នុង
ភាពខ្លួនឯងជាទោសៈឬកម្មករ ការស្លៀកពាក់ហូបចុក
របស់មនុស្សគ្រប់គ្នារាល់ថ្ងៃឡើងទៅ ។

គ្រប់គ្នាខំប្រឹងរំដោះគ្រោះ ព្រោះជីវិតកំពុងតែ

មានគ្រោះ ក្នុងបណ្តាគ្រោះម៉ឺនសែនជំពូក មានគ្រោះ ដែលសត្វលោកមិនងាយនឹងរំដោះឱ្យរួចគឺ ចាស់ ឈឺ ព្រាត់ប្រាស និង ស្លាប់ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ ការកើតក្នុង ភពថ្មីទៀតជាគ្រោះដ៏កាចសាហាវ ។

គ្រោះដែលកំពុងប្រឈមមុខ និង ជាហេតុនៃ គ្រោះផ្សេងៗទៀតសព្វគ្រប់ទាំងអស់នោះ គឺចិត្តបាប ដូច្នោះ ការតាំងចេតនារៀបចំបាបទាំងពួង ជាពិធីរំដោះ គ្រោះដែលមនុស្សគ្រប់គ្នាត្រូវតែធ្វើ ត្រូវមានជំនឿលើ ការរំដោះគ្រោះឱ្យខ្លួនឯង ។

១០៦

តួនាទីទាសៈ និង កម្មករ

សិក្ខាបទទី៤ : ទាសៈ និង កម្មករគប្បី សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវធ្វើការងារឱ្យចៅហ្វាយនាយ ដោយការយកចិត្តទុកដាក់ ពោលគឺធ្វើការងារឱ្យបានល្អ ។ បានជាធ្វើហើយ ធ្វើឱ្យល្អតែម្តងទៅ គឺធ្វើ ដោយការយកចិត្តទុកដាក់ ជាអ្នកស្រឡាញ់ការងារមិន គិតតែប្រាក់ តស៊ូទ្រាំលំបាកក្នុងកិច្ចការដោយវិករាយ តាមផ្លូវចិត្ត ត្បិតគិតឃើញថា អាត្មាអញខ្សត់ទ្រព្យមែន ប៉ុន្តែមានកម្លាំងជួយខ្លួនឯងផង ជួយចៅហ្វាយនាយផង ប្រសើរជាងឈឺលំបាកឥតប្រយោជន៍ ។

ការយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងការងារ វាជាអធ្យា-

ស្រីយនៃមារយាទ អ្នកមានមារយាទល្អ គឺជាអ្នកមាននូវ បយោគសម្បត្តិ ដែលជាសម្បត្តិមួយវិសេសសម្រាប់បើក មុខឱ្យបុណ្យផ្តល់ផល ដូច្នោះ អ្នកមានមារយាទល្អ គឺជា អ្នកមានសិរិស្តស្តីនៅជាមួយ អាចបានជាមេដឹកនាំក្នុង ក្រុមក្នុងកង ឬអាចបានជាមនុស្សពិសេស ក្លាយពីទាសៈ កម្មករមកជាជំនិចរបស់ចៅហ្វាយនាយ រហូតក្លាយជា កូនប្រសាររបស់ចៅហ្វាយនាយ អាចក្លាយជាសេដ្ឋីក្នុង បច្ចុប្បន្នជាតិ ដូច្នោះ មនុស្សល្អជាអ្នកមិនប្រមាទក្នុង ការងារ ។

១០៨

តួនាទីទាសៈ និង កម្មករ

សិក្ខាបទទី៥ : ទាសៈ និង កម្មករគប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវនាំនូវកិត្តិគុណគឺកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ
របស់ចៅហ្វាយនាយទៅផ្សព្វផ្សាយ ពោលសរសើរក្នុង
ចំណោមមហាជន ។

នៅពេលយើងពោលសរសើរអ្នកដទៃណាម្នាក់
នោះ ត្រូវបញ្ជាក់អំពីចំណុចដែលគួរឱ្យសរសើរនោះផង
បើយើងមិនបានបញ្ជាក់អំពីចំណុចល្អឱ្យបានពិតប្រាកដទេ
វាអាចធ្វើឱ្យអ្នកស្តាប់យល់ច្រឡំរឿងអាក្រក់ថាជារឿង
ល្អ ព្រោះមនុស្សយើងម្នាក់ៗដែលនៅមានកិលេសនោះ
រមែងមានទាំងអំពើល្អមានទាំងអំពើអាក្រក់ ។

~១០៩~

ទាសៈនិងកម្មករ អាចពោលសរសើរចៅហ្វាយ
នាយដោយចិត្តស្មោះ ចំពោះគុណសម្បត្តិ ៥យ៉ាង ណា
មួយក៏បាន ដែលចៅហ្វាយនាយមានមកលើខ្លួន និង អ្នក
ឯទៀតនោះ ការពោលសរសើរដោយចិត្តស្មោះ ព្រោះ
ជ្រះថ្លាក្នុងគុណរបស់ចៅហ្វាយពិតៗ មិនមែនពោល
សរសើរព្រោះចង់បានអ្វីៗអំពីចៅហ្វាយទេ ការដឹងគុណ
ការតបគុណ ការសរសើរ ជាកិច្ចការតូនាទីរបស់មនុស្ស
ល្អគ្រប់គ្នា ។

វាថាដែលពោលត្រឹមត្រូវ គឺពោលពាក្យពិត
ហើយមានប្រយោជន៍ ជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

~១១០~

**តួនាទីពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រូបង្ហាត់
៥សិក្ខាបទ**

តួនាទីពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ

សិក្ខាបទទី១ : ពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ គប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវមានកាយកម្មប្រកបដោយ មេត្តា ។

ពុទ្ធបរិស័ទជាអ្នករាប់អានព្រះរតនត្រ័យ មាន ព្រះរតនត្រ័យជាទីពឹងទីរលឹក ដូច្នោះ ពុទ្ធបរិស័ទគប្បីនឹក រលឹកដល់ព្រះគុណរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទោះជាព្រះ- គុណផ្នែកមហាករុណាក្តី ព្រះគុណផ្នែកសេចក្តីបរិសុទ្ធក្តី ព្រះគុណផ្នែកបញ្ញាក្តី ព្រះគុណទាំងបីផ្នែកនេះ សុទ្ធតែ ប្រមាណពុំបានឡើយ ។

ពុទ្ធបរិស័ទត្រូវនឹករលឹកដល់ព្រះគុណរបស់

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់ នឹករឿយៗ រលឹករឿយៗ រហូតទាល់តែព្រះគុណទាំងនោះ មកប្រថាប់នៅក្នុងចិត្ត របស់ខ្លួន នេះគឺពុទ្ធានុស្សតិ ។

ចិត្តនៃពុទ្ធបរិស័ទ រមែងនៅជាមួយព្រះសម្មា- សម្ពុទ្ធជានិច្ចកាល មិននៅជាមួយមារ មិននៅជាមួយ ខ្មោចព្រាយបិសាច ចិត្តពុទ្ធបរិស័ទមិនជាសត្វតិរច្ឆាន មិន ជាសត្វនរក មិនជាប្រេត មិនជាអសុរកាយ ចិត្តរបស់ ពុទ្ធបរិស័ទរមែងចម្រើនដោយមេត្តាករុណា ចម្រើន ដោយសេចក្តីបរិសុទ្ធ និង ចម្រើនដោយបញ្ញា ព្រោះបាន នៅនៃបនិព្វជិតជាមួយព្រះពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់ ។

តួនាទីពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ

សិក្ខាបទទី២ : ពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ គប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវមានវិចិត្តម្មប្រកបដោយ មេត្តា ។

ពុទ្ធបរិស័ទរាប់អានព្រះពុទ្ធ គោរពព្រះពុទ្ធ ក៏រាប់អានព្រះធម៌ គោរពព្រះធម៌ផងដែរ ព្រះធម៌គឺ ពាក្យទូន្មានប្រៀនប្រដៅរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ និង មគ្គ ផលព្រះនិព្វាន ។

រាប់អានព្រះធម៌ គោរពព្រះធម៌ គឺបានដល់ការ សិក្សាព្រះធម៌ ស្តាប់ព្រះធម៌ ឬ អានគម្ពីរធម៌រឿយៗ ហើយយកព្រះធម៌ជាកញ្ចក់ឆ្លុះមើលការប្រព្រឹត្តរបស់ខ្លួន

បើកាយកម្ម វិចិត្រកម្ម មនោកម្ម មានការសៅហ្មង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯង និង អ្នកដទៃ ក៏គប្បីលាងជម្រះដោយស្មារតីគោរពព្រះធម៌ បើពិនិត្យមើលទៅឃើញស្អាតល្អហើយ គប្បីនៅដោយការរីករាយជ្រះថ្លាសមាទានក្នុងកុសលធម៌នោះៗទាំងយប់ទាំងថ្ងៃតទៅ ។

បុរសស្រីក្នុងលោក ឆ្លុះកញ្ចក់សម្អាតរូប យ៉ាងណាមិញ ពុទ្ធបរិស័ទក៏យកព្រះធម៌ជាកញ្ចក់សម្រាប់ឆ្លុះសម្អាតចិត្ត សម្អាតកាយវាចា យ៉ាងនោះដែរ ។

ពុទ្ធបរិស័ទយកព្រះធម៌ជាគោលបដិបត្តិនៅក្នុងជីវិតប្រចាំថ្ងៃ ដូចមានដូងប្រទីបបំភ្លឺផ្លូវក្នុងវេលាយប់អីចឹងឯង ។

១១៥

តួនាទីពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រូហស្ថ

សិក្ខាបទទី៧ : ពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រូហស្ថ គប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវមានមនោកម្មប្រកបដោយមេត្តា ។

ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាសាសនាសម្រាប់មនុស្សឆ្លាត សម្រាប់មនុស្សដែលមានចិត្តរឹងប៉ឹង មានសតិជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន មានកាយវាចាទន់ភ្លន់ឱនលំទោនគោរពគុណព្រះរតនត្រ័យដោយការឈ្លាសវៃ ប៉ុណ្ណោះជាដើម អ្នករាប់អានព្រះពុទ្ធសាសនាជាអ្នកឆ្លាតយ៉ាងនេះ ទើបបានទទួលផលអំពីការរាប់អានពិតប្រាកដ ជាអ្នកឃើញផលនោះជាក់ច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ។

មនុស្សមិនឆ្លាត មិនអាចចូលដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាបានដោយពិតប្រាកដឡើយ ព្រោះអ្នកដែលមិនឆ្លាតនោះ គឺមិនមានចិត្តរឹងប៉ឹង មិនមានសតិជាគ្រឿងរក្សាខ្លួន គោរពគុណព្រះរតនត្រ័យដោយការមិនឈ្លាសវៃ ដូច្នោះ ដើម្បីឱ្យបានចូលដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាពិតប្រាកដ និង បានទទួលផលជាក់ស្តែងក្នុងបច្ចុប្បន្នទាន់ភ្នែកគឺត្រូវតែជាមនុស្សឆ្លាត ដើម្បីឱ្យបានជាមនុស្សឆ្លាត ត្រូវឧស្សាហ៍សិក្សារៀនសូត្រថែបំប៉ននូវស្មារតី សេពគប់ជាមួយអ្នកចេះដឹង ហើយត្រូវចងចាំជានិច្ចថា អាត្មាអញមានកិលេសព្រោះនៅល្ងង់ ។

១១៧

តួនាទីពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ

សិក្ខាបទទី៤ : ពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ គប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវជាអ្នកមិនបិទទ្វារផ្ទះ ពោល គឺត្រូវទទួល និង ធ្វើទានចំពោះលោកអ្នកមានសីល ។

ទោះជាទ្វារផ្ទះបើកដោយ ប៉ុន្តែមិនទទួល មិនឱ្យអ្វីៗដល់អ្នកមានសីលទេ គឺឈ្មោះថាបិទទ្វារផ្ទះ ដូច្នេះពាក្យថាមិនបិទទ្វារផ្ទះ ជាឈ្មោះរបស់សទ្ធា ឯ លក្ខណៈរបស់បុគ្គលអ្នកមានសទ្ធា មានបីលក្ខណៈប្រចាំ ខ្លួនគឺ :

១- ជ្រះថ្លាក្នុងការធ្វើទានលាងជម្រះមន្ទិលក្នុង ចិត្តសន្តាន ពេញចិត្តនឹងឱ្យសេចក្តីសុខដល់អ្នកដទៃ

២- ជ្រះថ្លានឹងបានជួបលោកអ្នកមានសីល

៣- ជ្រះថ្លាក្នុងការស្តាប់ធម៌របស់សប្បុរស ។

ពុទ្ធបរិស័ទជ្រះថ្លា និង តាំងចេតនាគោរពព្រះ អរិយសង្ឃដែលជាសាវ័ករបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ព្រោះ លោកបដិបត្តិដោយល្អប្រពៃ បដិបត្តិដោយគ្រងតាម អរិយមគ្គអង្គ៨ បដិបត្តិតាមធម៌វិន័យ និង បដិបត្តិដើម្បី ចេញចាកទុក្ខ កាលបើចិត្តជ្រះថ្លាយ៉ាងនេះ ពុទ្ធបរិស័ទ រមែងតាមដង្ហែព្រះអរិយសង្ឃ ពោលគឺធ្វើអ្វីៗតែងតែធ្វើ ដោយស្មោះត្រង់ត្រឹមត្រូវប្រពៃ ធ្វើតាមធម៌តាមវិន័យ ជាអ្នកដើរតាមស្នាមព្រះបាទនៃព្រះអរិយសង្ឃ មិនដើរ តាមផ្លូវខ្មោចព្រាយបិសាចឡើយ ។

~១១៩~

តួនាទីពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ

សិក្ខាបទទី៥ : ពុទ្ធបរិស័ទជាគ្រហស្ថ គប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវទំនុកបម្រុងនូវបច្ច័យ៤ ដល់បព្វជិតក្នុងព្រះសាសនា ។

បព្វជិតក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា តាំងចេតនារៀប ចាកបាបទាំងពួង ជាអ្នកបូសពិតប្រាកដបដិបត្តិតាមធម៌ វិន័យព្រះសាសនា ឈ្មោះថាសមណៈ ដែលហៅថា សមណៈព្រោះស្ងប់រម្ងាប់នូវបាបក្នុងចិត្ត ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត នូវការងារដ៏ប្រពៃ បានដល់ការងារសម្អាតចិត្តហ្នឹងឯង ។

សមណសក្យបុត្រមិនខ្ជិលទេ គ្រាន់តែលោក មិនបានធ្វើការងារដូចយវាវាសប៉ុណ្ណោះ គឺលោកធ្វើតែ

ការងារណាដែលជាការងារដ៏ឧត្តមសមនឹងភេទសមណៈ
ជាការងារលះបង់នូវភាគៈ ទោសៈ និង មោហៈ ជាការ-
ងាររំដោះខ្លួនចេញចាកទុក្ខ មិនសន្សំទ្រព្យ មិនទុកដាក់
ស្រូវអង្ករ មិនទទួលមាសប្រាក់ មិនទទួលរូបិយ មិនជា
អ្នកលេងសើច មានការសង្រួមតម្រិយដោយល្អ គ្រប់
គ្រងកាយវាចាចិត្តដោយប្រពៃ ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការ
ស្វែងរកអាហារបិណ្ឌបាត ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការទទួល
ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការបរិភោគ មានស្មារតីភ្ញាក់រលឹក
ជានិច្ច មិនជាប់ជំពាក់នឹងការដេកស្រួលឡើយ ដូច្នោះ
សមណៈជាស្រែបុណ្យដ៏ប្រសើរ ។

~១២១~

~១២១~

ត្បូងទីសមណព្រាហ្មណ៍ ៦សិក្ខាបទ

ត្បូងទីសមណព្រាហ្មណ៍

សិក្ខាបទទី១ : សមណព្រាហ្មណ៍គប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអព្វត្រូវហាមឃាត់មនុស្សក្នុងត្រកូល
ទាំងឡាយកុំឱ្យធ្វើបាប ។

ញាតិញោមពុទ្ធបរិស័ទទាំងឡាយ ឱកាសដែល
យើងបានជាមនុស្សក្នុងលោកនេះគ្រប់គ្នា កំពុងតែអស់
ទៅហើយរាល់យប់រាល់ថ្ងៃ ។ យប់ថ្ងៃកន្លងទៅ បាននាំ
យកនាមរូបទៅជាមួយពុំដែលខានឡើយ ។ អាយុជីវិត
ឬ ជំនាន់នៃវ័យ ចេះតែរលាយទៅវិនាសទៅគ្រប់ខណៈ
ដែលបិទភ្នែកដេកលក់ និង បើកភ្នែកភ្ញាក់ឡើង ។ បាន
កើតមកជាមនុស្សម្នាក់ៗក្នុងជាតិមួយនេះ មិនជាយូរ

~១២៣~

ប៉ុន្មានឡើយ នឹងឃ្លាតចាកទៅ បាត់បង់អស់នូវអ្វីៗដែល
ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត ព្រមទាំងខន្ធ៥ ដែលបានសំគាល់
ថាជាតួខ្លួនឯងនេះទៀតផង ។

សភាវៈជាអត្តភាពក្នុងជាតិនេះ នឹងត្រូវអស់
ទៅ មិនអាចនៅប្រកាន់យកជាតួខ្លួនរហូតបានឡើយ
កាលសាបសូន្យទៅហើយ គ្មានសល់អ្វីជាតួខ្លួនយើង
ទៀតទេ ដូច្នេះ កម្មត្រូវសាងអត្តភាពថ្មីយ៉ាងណា ត្រូវ
ការពារកុំឱ្យសាងអត្តភាពថ្មីនោះជានរក ជាប្រេត ជា
តិរច្ឆាន ជាអសុរកាយ ដោយការមិនធ្វើបាបប្តឹងឯង ។

១១១ ✧ ១១១

~១២៤~

តួនាទីសមណព្រាហ្មណ៍

សិក្ខាបទទី២ : សមណព្រាហ្មណ៍គប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវណែនាំមនុស្សក្នុងត្រកូលទាំង-
ឡាយឱ្យតាំងនៅតែក្នុងអំពើល្អ ។

ញាតិញោមពុទ្ធបរិស័ទទាំងឡាយ កាលណា
ញាតិញោមមិនធ្វើនូវបាបទាំងពួងហើយ ញាតិញោមត្រូវ
បំពេញនូវអំពើល្អផ្សេងៗជាបន្ថែមតទៅទៀត ប្រៀប
ដូចបុគ្គលកាប់ព្រៃហើយដាំដំណាំដូច្នោះឯង ឬពុំនោះ
សោត ប្រៀបដូចបុគ្គលងូតទឹកស្អាតហើយតាក់តែងរាង
កាយដោយសម្លៀកបំពាក់ជាដើមអីចឹងដែរ ឬក៏ម្យ៉ាង
ទៀត ប្រៀបដូចអ្នកឈឺត្រូវតម្កល់ទាស់ ហើយប្រឹង

~១២៥~

បរិភោគនូវអាហារជាទិសប្បាយដើម្បីថែបំប៉នសុខភាព
យ៉ាងដូច្នោះឯង ។

យើងមិនដឹងរឿងរ៉ាវក្នុងជាតិមុន ដែលយើង
គ្រប់គ្នាបានលាចាកមកកើតជាមនុស្សក្នុងជាតិនេះឡើយ
យើងមិនដឹងថាជាតិមុន អ្នកណាយំសោកស្តាយយើងខ្លះ
ទេ ហើយយើងរឹតតែមិនដឹងថាមនុស្សសត្វដែលបាន
កើតជាថ្មីជុំវិញយើងសព្វថ្ងៃនេះ ធ្លាប់ជាអ្វីជាមួយនឹង
យើងក្នុងជាតិមុននោះ ដូច្នេះ ទើបយើងគួរមានមេត្តា
ដល់គ្នា ព្រោះគេអាចជាមាតាបិតា អាចជាកូនប្រុសស្រី
ប្តីប្រពន្ធរបស់យើងអំពីជាតិមុនថ្មីៗនេះឯង ។

១១១ ✧ ១១១

~១២៦~

តួនាទីសមណព្រាហ្មណ៍

សិទ្ធិបទទី៧ : សមណព្រាហ្មណ៍គប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវអនុគ្រោះមនុស្សក្នុងត្រកូលដោយចិត្តដ៏ល្អ ។

ការផ្សាយនូវមេត្តាចិត្តក្តី ការនាំសព្វហឫទ័យដែលមានសីលល្អចូលទៅកាន់ត្រកូលក្តី ឈ្មោះថាអនុគ្រោះត្រកូលដោយចិត្តដ៏ល្អ ។

ការធ្វើចិត្តរបស់ខ្លួនឱ្យផ្លូវផង អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គឺចាំបាច់ត្រូវតែដឹងរឿងនេះឱ្យបានច្បាស់លាស់ ព្រោះនេះជាចំណុចសំខាន់ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ជាធម៌បដិបត្តិដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ជាផលដែលត្រូវបានសម្រេចផង

ដូច្នេះ ពុទ្ធបរិស័ទមិនត្រូវជាប់នៅត្រឹមតែមិនធ្វើបាប និងធ្វើតែអំពើល្អប៉ុណ្ណឹងទេ បើថាត្រឹមតែប៉ុណ្ណឹងទេនោះជីវិតមិនអាចរួចផុតអំពីសេចក្តីទុក្ខសោកទៅបានឡើយ ពោលគឺមិនអាចផុតរួចអំពីកងទុក្ខទៅបាន ។

មានតែការអប់រំចិត្តឱ្យអស់កិលេសតែប៉ុណ្ណោះទើបអាចអស់ទុក្ខទៅបាន បុគ្គលអ្នកបង្ហាត់ចិត្តបង្ហាត់ចិត្តឱ្យត្រង់ ក្រៅអំពីបានចូលដល់ព្រះសាសនាយ៉ាងនៃបនិស្សហើយ នៅជាអ្នកបានឃើញព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធយ៉ាងច្បាស់ប្រាកដដោយភ្នែកគឺបញ្ជាក់ទៀតផង ។

តួនាទីសមណព្រាហ្មណ៍

សិទ្ធិបទទី៨ : សមណព្រាហ្មណ៍គប្បីសិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវព្យាបាលមនុស្សក្នុងត្រកូលឱ្យបានស្តាប់នូវធម៌ដែលមិនធ្លាប់បានស្តាប់ ។

បុគ្គលណាសម្តែងព្រះធម៌ពន្យល់អ្នកដទៃ ឱ្យឃើញច្បាស់ ឱ្យមានចិត្តអង់អាចហ៊ានសមាទានកាន់យកនូវអំពើល្អ ប្តេជ្ញារៀនចាកបាបទាំងពួង បុគ្គលនោះឈ្មោះថាឱ្យនូវអរិយទ្រព្យដល់អ្នកដទៃ ជាអ្នកទ្រោលប្រទីបបំភ្លឺក្នុងទីងងឹត ក្នុងគំនិតគិតឱ្យមនុស្សទាំងឡាយមើលឃើញនូវផ្លូវត្រូវពិតប្រាកដ ។

ព្រះធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់បានត្រាស់

សម្តែងហើយ ជារបស់សំខាន់ដ៏ក្រៃលែងក្នុងជីវិត សូម
ពុទ្ធបរិស័ទស្តាប់ព្រះធម៌ សិក្សាព្រះធម៌ ដើម្បីឱ្យដឹងថា
ខ្លួនឯងមានកិលេសច្រើនប៉ុណ្ណា ជាមនុស្សស្អុយក្នុង
ព្រោះមានកិលេសក្នុងសន្តាន ហើយបានប្រព្រឹត្តទ្រុស្ត-
សីលយ៉ាងណា គឺព្យាយាមស្តាប់ព្រះធម៌ដើម្បីឱ្យឃើញ
សេចក្តីស្ងប់ខ្លួនឯងពិតៗ ។

សូមពុទ្ធបរិស័ទព្យាយាមប្តូរការគិតជាអកុសល
មកជាកុសលក្នុងគំនិតវិញ សូមកុំបៀតបៀនចិត្តខ្លួនឯង
ត្រូវខំថ្នាក់ថ្នមថែរក្សាចិត្តឱ្យបានល្អជាទីបំផុត ។

~*~

តួនាទីសមណព្រាហ្មណ៍

សិក្ខាបទទី៥ : សមណព្រាហ្មណ៍គប្បី
សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវបំភ្លឺសេចក្តីនៃធម៌ផ្សេងៗឱ្យ
មនុស្សក្នុងត្រកូលកាន់តែបានយល់ច្បាស់ចំពោះធម៌ដែល
ធ្លាប់ស្តាប់ហើយ ។

ចិត្តដែលបុគ្គលបានគ្រប់គ្រងថែទាំល្អហើយ
រមែងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ សេចក្តីសុខបញ្ចប់បញ្ហាគ្រប់
យ៉ាងក្នុងជីវិត ចិត្តដែលមានសេចក្តីសុខព្រោះបានជាសះ
ស្បើយនូវរោគ សូមពុទ្ធបរិស័ទគ្រប់គ្នាគិតគូរសុខភាព
របស់ចិត្តផង កុំគិតតែអំពីសុខភាពរាងកាយតែម្យ៉ាង
នោះ សុខភាពរបស់ចិត្តសំខាន់ណាស់ ។

ការសប្បាយវិកាយក្នុងកាមគុណ ជាចំណី
ទាស់របស់ចិត្តដែលមានរោគ បើមិនប្រាថ្នាឱ្យចិត្តរឹតតែ
ដុនដាបទេនោះ ត្រូវកុំស្វែងរកសេចក្តីវិកាយភ្លើតភ្លើន
ក្នុងកាមគុណ ត្រូវស្វែងរកការស្តាប់ព្រះធម៌ និង បុណ្យ
កុសលទាំងពួង មកថែបំប៉នសុខភាពរបស់ចិត្តវិញ ដើម្បី
ឱ្យចិត្តមានកម្លាំងរឹងមាំឈ្នះរោគក្នុងសន្តាន ។

ការខឹងក្រោធគំនុំគំនូន និង សេចក្តីច្រៃណែន
ឈ្នានីសជាដើម សុទ្ធតែជាគ្រឿងប្រទូសរ៉ាយនឹងចិត្តខ្លួន
ឯង ជាគ្រឿងបំផ្លាញសុខភាពរបស់ចិត្ត សូមពុទ្ធបរិស័ទ
ចេះអាណិតចិត្តខ្លួនឯងផង ។

~*~

តួនាទីសមណព្រាហ្មណ៍

សិក្ខាបទទី៦ : សមណព្រាហ្មណ៍គប្បី

សិក្សាថា អាត្មាអញត្រូវប្រាប់ផ្លូវដល់មនុស្សក្នុងត្រកូល ឱ្យដើរទៅរកសុខសួគ៌និព្វាន ។

សមណព្រាហ្មណ៍គួរអនុគ្រោះអ្នកដទៃ ដោយ មេត្តាករុណា និង ដោយការព្យាយាមកម្ចាត់បង់នូវ កិលេសក្នុងសន្តានរបស់ខ្លួន ឱ្យបានទៅជាស្រែបុណ្យដ៏ ប្រសើរ ម្យ៉ាងទៀត ដែលជាប្រយោជន៍សំខាន់បំផុតក្នុង ការអនុគ្រោះ គឺអនុគ្រោះអ្នកដទៃឱ្យដឹងផ្លូវដើរទៅកាន់ សេចក្តីសុខស្ងប់យ៉ាងពិតប្រាកដ ។

មួយថ្ងៃៗ មានសុខទុក្ខរឿងរ៉ាវដែលចិត្តនឹក

~១៣៣~

គិត ច្រើនជាងសុខទុក្ខតាមផ្លូវកាយ កាលណាគិតមិនល្អ ក្នុងរឿងអ្វីមួយ វានាំឱ្យចិត្តលំបាក ដូច្នោះ អ្នកថែរក្សាចិត្ត ត្រូវប្រយ័ត្នគំនិតខ្លួនឯង ជួនកាលវរវល់តែគិតដល់ចិត្ត មិនល្អរបស់អ្នកដទៃ ព្រោះបានដឹងថាគេធ្វើអំពើអ្វីមួយ មិនតប្បី វាក្លែងគិតដល់ចិត្តរបស់ខ្លួនឯងដែលកំពុងតែ មិនល្អព្រោះកើតទោសៈ ។

នៅពេលខឹងក្រោធ យើងគិតថាមេត្តាគេមិន បានឡើយ ប៉ុន្តែក្នុងរឿងនេះត្រូវចាំថា បើមេត្តាគេមិន បាន ត្រូវតែមេត្តាខ្លួនឯងឱ្យបាន កុំដុតចិត្តរបស់ខ្លួនដោយ ខ្លួនឯង នេះជាផ្លូវនៃសេចក្តីសុខស្ងប់ក្នុងជីវិត ។

~១៣៤~

បទគ្រូយេនលំដឹងក្នុងតួនាទី

បទគ្រូយល់ដឹងក្នុងតួនាទី

យើងត្រូវមាន សម្បជញ្ញៈ ក្នុងតួនាទីរបស់ខ្លួន ពោលគឺសេចក្តីដឹងខ្លួនដោយប្រពៃ ការមិនភ្លេចខ្លួន ការប្រុងប្រយ័ត្នជានិច្ច ចំពោះកិច្ចការដែលយើងត្រូវប្រតិបត្តិ ។ និយាយដល់តួនាទី មនុស្សគ្រប់គ្នាមិនមានអ្នកណាអត់ឡើយ គ្រាន់តែថាមានតិចច្រើនជាងគ្នា និងគោរពបានល្អឬមិនល្អតែប៉ុណ្ណោះ មានទាំងតួនាទីដែលត្រូវបដិបត្តិចំពោះខ្លួនឯងផ្ទាល់ មានទាំងតួនាទីដែលត្រូវធ្វើចំពោះអ្នកដទៃ មានទាំងតួនាទីដែលត្រូវធ្វើដើម្បីជាប្រយោជន៍រួមគ្នា សរុបសេចក្តីមកគ្រប់គ្នាមានតួនាទី ។

ក្នុងឋានៈដែលយើងបានកើតមកជាមនុស្ស

យើងមានតួនាទីសំខាន់មួយជាស្រេច គឺធ្វើខ្លួនឯងឱ្យជាមនុស្ស ពោលគឺធ្វើឱ្យជាអ្នកមានចិត្តខ្ពស់ មានស្មារតីជាគ្រឿងគ្រប់គ្រង ការពារដោយប្រុងប្រយ័ត្នជាទីបំផុត មិនឱ្យខ្លួនឯងដែលមានរូបរាងជាមនុស្ស ប៉ុន្តែចិត្តគំនិតជាសត្វតិរច្ឆាន ជាខ្មោចព្រាយបិសាចនោះឡើយ ។

រូបរាងសណ្ឋានទ្រង់ទ្រាយរបស់មនុស្សមិនយកជាសំខាន់ក្នុងពាក្យថាមនុស្សនោះទេ ព្រោះពាក្យថាមនុស្សប្រែថា ជនអ្នកមានចិត្តខ្ពស់ (មន + ឧស្ស) គឺជនអ្នកដឹងនូវអំពើមានប្រយោជន៍ និង អំពើឥតប្រយោជន៍ដូច្នោះ បើសិនជាបុគ្គលធ្វេសប្រហែសនៅក្នុងតួនាទីដែលខ្លួនឯងបានកើតមកក្នុងកំណើតជាមនុស្សនេះ មិនគ្រប់គ្រងរក្សាចិត្ត មិនអប់រំចិត្ត ប្រព្រឹត្តតាមតែចំណង់នៃ

កិលេសតណ្ហា សំគាល់ថាខ្លួនឯងប្រសើរជាងសត្វតិរច្ឆាន ត្រង់រូបរាងជាមនុស្ស វាជាការខុសធ្ងន់ណាស់ ព្រោះតាមពិត បើចិត្តមិនខ្ពស់ហើយ ដៃពិរជើងពិរនេះវាទៅជាចង្កូមដ៏មានពិស ក្រែកលែងជាងចង្កូមពស់វែកទៅទៀត ភ្នែកមុខមាត់គួរឱ្យខ្លាចជាងខ្មោចងាប់ហើមក្នុងព្រៃ រីឯពាក្យសម្តីវិញ ថោកជាងលាមក ។

មនុស្សត្រូវតែដូចផ្កាឈូកដែលដុះក្នុងស្រះ ទឹកមិនស្អាតក្តី ភក់ក្តី ដែលជាទីអាស្រ័យនៃផ្កាឈូកនោះ មិនប្រឡាក់ផ្កាឈូកឡើយ ផ្កាឈូកជាផ្កាដ៏ស្អាតស្រស់ ដុះចេញពីទឹក តែទឹកមិនបានជោកសើមដល់ផ្កាឈូកទេ សូម្បីទីនោះជាគំនរសម្រាម ឬជាទីមិនស្អាតក៏ដោយ ផ្កាឈូកដែលដុះនៅទីនោះ គេអាចកាត់យកមកថ្វាយ

ព្រះរាជា ឬ បូជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក៏បាន ដោយចិត្តជ្រះថ្លា ព្រោះថា ជាផ្កាស្អាត មិនដិតដាមដោយរបស់មិនស្អាត ឡើយ ហើយមានក្លិនក្រអូបទៀតផង ។

មនុស្សយើងគួរមានជីវិតរស់នៅដោយសេចក្តី បរិសុទ្ធ ឱ្យបានជាទីត្រេកអររីករាយនៃមហាជនក្នុង សង្គម ពិតមែនតែជាបុគ្គលមានកិលេស ប៉ុន្តែអាស្រ័យ សម្បជញ្ញៈធ្វើឱ្យមានចិត្តខ្ពស់ រស់នៅស្អាតស្រស់ដូចផ្កា ឈូកអីចឹងឯង ដាច់ខាតកុំស្លាប់ដូចពស់ កុំរស់ដូចកង្កែប បានសេចក្តីថា ពស់មានពិសស្លាប់ទៅអ្នកភូមិត្រេកអរ ណាស់ ព្រោះកាលវានៅរស់ វាខាំចឹកមនុស្សព្រមទាំង គោក្របី បុរសស្ត្រីភ័យខ្លាចគ្រប់ៗគ្នា ចំណែកឯកង្កែប វិញ នៅក្នុងអណ្តូងតូចឡើងលើពុំរួច ប៉ុន្តែអូតក្មេងក្មាង

ថាកន្លែងឯងធំជាងសមុទ្រ ពុំនោះសោត បើនៅក្នុងស្រះ ឈូកវិញ ក៏មិនរស់នឹងផ្កាឈូកដែលល្អមានក្លិនក្រអូប ឡើយ ហើយបើនៅតាមវាលស្រែ មិនចេះកាយរន្ធអ្វី ទាំងអស់ ចេះតែខានក្តាមតែប៉ុណ្ណោះ ធ្វើឱ្យក្តាមស្លាប់ ព្រោះខ្លួនឯងចូលក្នុងរន្ធនៅពូជពិក្រោមគេទៀតផង (នៅពេលព្រានខ្លាវកង្កែប ត្រូវគ្រោះថ្នាក់ក្តាមជាម្ចាស់ រន្ធមុនកង្កែប) កាលភ្លៀងធ្លាក់ដក់ទឹកដើមដៃ កង្កែប គ្មានសំចៃមាត់ សប្បាយនឹងស្នេហាស្រែកឡូឡាពេញ វាលស្រែ ឃើញព្រានមកដល់គ្មានខ្វល់គេច ។

មានឈ្មោះថាមនុស្សជាអ្នកមានចិត្តខ្ពស់ ថែម ទាំងជាខ្មែរ ដូច្នោះ ដើម្បីឱ្យសមនឹងឈ្មោះថាខ្មែរ ត្រូវ តែជាមនុស្សមានចិត្តក្សេម អ្នកមានចិត្តក្សេមរមែងជា

ឥស្សរៈលើប្រធាននៃសេចក្តីវិនាស មិនជាទាសៈនៃអំពើ បាប មិនជាទាសៈនៃទឹកស្រវឹង មិនជាទាសៈនៃល្បែងស៊ី សង មិនជាទាសៈនៃបាបមិត្ត មិនជាទាសៈនៃសេចក្តីខ្ជិល មិនជាទាសៈនៃសេចក្តីភ្លើតភ្លើនក្នុងកាមគុណ ។

ប្រទេសខ្មែរយើងឈ្មោះថាកម្ពុជា ដូចគ្នានឹង សុវណ្ណភូមិ ប្រែថា ភូមិមាស (កម្ពុ « មាស » + ជ ឬ ជា « កើត កំណើត ») ភូមិប្រទេសជាទីកើតនៃមាស គឺជា ដែនដីមាស ដែនដីព្រះ ព្រោះមានព្រះពុទ្ធសាសនា ដែនដី ធម៌ ព្រោះមានច្បាប់សម្រាប់គ្រប់គ្រងទាំងគ្រហស្ថទាំង បព្វជិត មានវប្បធម៌សម្រាប់សាបព្រោះបណ្តុះបណ្តាល ចំណេះដឹងខាងប្រាជ្ញាស្មារតី មានអរិយធម៌សម្រាប់នាំឱ្យ កើតសេចក្តីសុខចម្រើន មានសណ្តាប់ធ្នាប់ល្អ មាន

ទំនៀមទម្លាប់ប្រពៃណីរបស់ជាតិខ្មែរ ។ល។ ដូច្នេះ តួនាទីជាមនុស្ស + ខេមរៈ” ខ្មែរ” + កម្ពុជា ថែមទៀត នោះ គឺត្រូវតែបដិបត្តិខ្លួនឱ្យជាមនុស្សមាស ពោល គឺមានចិត្តគំនិតថ្លៃថ្នូរដូចមាស កុំថោកឱ្យសោះ ទោះជា ទៅរស់នៅប្រទេសណាក៏ដោយ ឱ្យតែនៅមានឈាមខ្មែរ ឈ្មោះថាខ្មែរត្រូវតែថ្លៃថ្នូរ បើយើងថោកម្នាក់ឱ្យបរទេស ដៀលត្តះ វាដោយខ្មែររាប់លាននាក់ មានឈ្មោះមិនល្អ ដោយសារយើងម្នាក់ ដូច្នេះសូមមនុស្សខ្មែរកុំធ្វើឱ្យជន បរទេសខ្ពើមប្រទេសខ្មែរ កុំបៀតបៀនជនបរទេស កុំ បៀតបៀនខ្មែរគ្នាឯង និង កុំបៀតបៀនខ្លួនឯង ។

យើងជាពុទ្ធបរិស័ទ ក៏ត្រូវមានតួនាទីធ្វើខ្លួន ឱ្យជាពុទ្ធបរិស័ទ គោរពព្រះធម៌ និង គោរពព្រះវិន័យ

~១៤២~

ឱ្យបានល្អ បដិបត្តិតាមឱវាទរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុង ភាពជាអ្នកដឹងហេតុផលច្បាស់លាស់ ជាអ្នកមានស្មារតី កែកំហុសរបស់ខ្លួន និង ជាអ្នករីករាយជ្រះថ្លាក្នុងគុណ ព្រះរតនត្រ័យ ។

ពុទ្ធបរិស័ទមានព្រះនិព្វានជាទិសដៅនៃដំណើរ បដិបត្តិ ដូច្នេះត្រូវមានស្មារតីកំណត់ទិសដៅរបស់ខ្លួនឱ្យ បានជាក់លាក់ប្រាកដ ដើម្បីកុំឱ្យរអាក់រអួលក្នុងដំណើរ ផ្លូវ ដែលត្រូវជួបនឹងព្រាយបិសាច ។

តាមផ្លូវទៅព្រះនិព្វាន មានភ្នែក ត្រចៀក ច្រមុះ អណ្តាត កាយ និង ចិត្ត នៅម្ខាងផ្លូវ ហើយមានរូប សំឡេង ក្លិន រស ផោដ្ឋព្វៈ និង ធម្មារម្មណ៍ នៅម្ខាង ទៀតនៃផ្លូវ បានសេចក្តីថា មានអាយតនៈក្នុងនិងក្រៅ

~១៤៣~

នៅអមសងខាងផ្លូវ ជាគ្រឿងទាក់អ្នកដំណើរ ដែលមាន សេចក្តីប្រមាទ ដូច្នេះ សូមពុទ្ធបរិស័ទបដិបត្តិតួនាទី ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ មិនត្រូវចាប់យកនូវអ្វីៗដែល មានតាមផ្លូវ ទោះជាមានភាពប្រណីតយ៉ាងណាក៏ដោយ ព្រោះវានៅជាសង្កតធម៌ ត្រូវភាវនាជានិច្ចថា អ្វីៗមិន មែនជារបស់យើងគឺយើងមិនយកជាដាច់ខាត វាគ្រាន់ តែជារបស់ជន្លប្តីណោះ ជារបស់មារ ជារបស់ផ្កាក ។

ពុទ្ធបរិស័ទប្រយ័ត្នចិត្តប្រទូស្តផងដែរ គឺត្រូវ កំណត់របស់នៅតាមផ្លូវថា ជារបស់ធម្មតាសម្រាប់ជំរុញ ដំណើរឱ្យបានទៅមុខ មិនត្រូវធ្វេសប្រហែសព្រំចិត្តឱ្យ ប្រទូស្តជាមួយរបស់ធម្មតាដែលនៅអមសងខាងផ្លូវនោះ ឡើយ ព្រោះស្រឡាញ់ស្អប់គឺជាប់អន្ទាក់ ។

~១៤៤~

យើងជាមាតា យើងជាបិតា ក៏ត្រូវបដិបត្តិ តួនាទីរបស់ខ្លួនឱ្យពេញលេញបរិបូណ៌ មានសម្បជញ្ញៈ ដឹងខ្លួនឯងថាជាម្តាយគេ ឬជាឪពុកគេ មិនថាយើងនៅ ក្នុងតំណែងណា ឋានៈណា មានតួនាទីជាអ្វី យើងត្រូវ មានស្មារតីទទួលខុសត្រូវ មានសម្បជញ្ញៈគោរពបូជា គឺ បដិបត្តិដោយសេចក្តីអត់ធន់ ត្រូវចាំជានិច្ច និង យល់ដឹង ជានិច្ចថា នេះជាតួនាទីរបស់យើង ។

គេតែងពោលថា «ខ្ញុំគ្មានការធ្វើ» តាមពិត ការងារមានច្រើនណាស់ គ្រាន់តែអ្នកខ្លះរើសអើងពេក ចាត់ទុកការងារដែលមាននោះថាថោកទាបឬអន់ថយ ក៏ បណ្តោយឱ្យខ្លួនឯងទៅជាមនុស្សពិការ ទាំងដែលមាន អវិយវៈគ្រប់គ្រាន់អីចឹងទៅ ។

១១០ ✦ ១១១

សតិសម្បជញ្ញៈក្នុងការងារ

សតិសម្បជញ្ញៈក្នុងការងារ

១១ * ១២

ការងារក្នុងខ្ញុំគ្រួសារ យើងត្រូវមាន សតិសម្បជញ្ញៈស្រឡាញ់រាប់អានក្រុមគ្រួសាររបស់យើង ព្រោះយើងរស់នៅក្នុងរង្វង់ក្រុមគ្រួសារ រស់នៅក្នុងវង្ស ត្រកូល ត្រូវថែទាំវង្សត្រកូលឱ្យបានល្អផង ។

យើងត្រូវលះបង់សេចក្តីសុខផ្ទាល់ខ្លួន ដើម្បី ប្រយោជន៍សុខដល់គ្នាច្រើននៅក្នុងក្រុមគ្រួសារ ដូចជា ភរិយាស្វាមីដែលរស់នៅជាមួយគ្នាជាដើម គឺស្វាមីរស់ នៅដើម្បីភរិយា ចំណែកភរិយាក៏រស់នៅដើម្បីស្វាមីរបស់ ខ្លួនដែរ កាលបើមានកូនហើយ យើងជាមាតាបិតាក៏រស់ នៅដើម្បីកូន ធ្វើអ្វីៗគ្រប់យ៉ាងដើម្បីកូន ។

គួរភិយាស្វាមីណា រស់នៅមិនបានបែកបាក់គ្នា ដោយការឈ្លោះទាស់ទែងលែងលះ ព្រោះភិយាឬស្វាមី នោះ មិនបានរស់នៅដើម្បីតែខ្លួនឯងម្នាក់ប៉ុណ្ណោះឡើយ គឺជាអ្នករស់នៅដើម្បីគ្នានិងគ្នាទៅវិញទៅមក ។ ទោះ ជាមានការមិនត្រូវអធ្យាស្រ័យគ្នាខ្លះ ដោយរឿងខ្លះក៏ ដោយ ម្នាក់ៗត្រូវតែយល់ថា វាយ៉ាងហ្នឹងឯងមនុស្ស ផ្សេងគ្នានោះ នឹងឱ្យត្រូវគ្នាគ្រប់រឿងទាំងអស់យ៉ាងម៉េច បានទៅ ប៉ុន្តែត្រូវចេះរៀបចំសម្រួល កុំឱ្យចេះតែគិតថា គេត្រូវតែធ្វើតាមយើងទាំងអស់នោះ សូមចាំផងចុះថា « គេមិនតាមយើងព្រោះយើងមិនតាមគេ . គេមិនដូច យើងព្រោះយើងមិនដូចគេ » ដូច្នោះ ត្រូវចេះសម្រួល អធ្យាស្រ័យគ្នាម្តងបន្តិចៗ ភិយាទន់មក ស្វាមីទន់ទៅ

ទីបំផុតផ្លូវណាត្រូវក៏ដើរទៅទាំងពីរនាក់ ត្រូវឈរលើ ស្មារតីស្មោះត្រង់ស្រឡាញ់ត្រូវទាំងអស់គ្នា បើឈរលើ ស្មារតីយ៉ាងនេះ ប្តីប្រពន្ធរមែងដើរផ្លូវមួយជាមួយគ្នា ជាផ្លូវសុភមង្គល ជាផ្លូវត្រូវ នាំគ្នាដើរទៅរកព្រះ ព្រោះ បដិបត្តិតាមព្រះ ។

ម៉ែឪមិនត្រូវគ្នាធ្វើឱ្យកូនលំបាក ការចែកកូនគ្នា ជារឿងកំសត់ ម្យ៉ាងទៀត នៅក្នុងប្រទេសមាន ក្មេងស្រីប្រុសឡោះឡោះបោឡែ ក៏ព្រោះបញ្ហាក្នុងក្រុម គ្រួសារជាហេតុផងដែរ ដូចជា ម៉ែឪបែកបាក់លែងលះគ្នា ធ្វើឱ្យកូនរស់មិនស្រួល បរិភោគមិនរៀបរយ ទន់ខ្សោយ ស្មារតី កូនប្រុសស្រីអាចខូចចិត្តខ្លាំងព្រោះវិបត្តិម៉ែឪ ខ្លះ ការគ្រប់គ្រង ឬ គ្រប់គ្រងមិនបានល្អដោយសារម៉ែឪរស់

ខ្លួននឹងបញ្ហាខ្លួនឯង ជួនកាលកូនលែងស្តាប់ដំបូន្មាន ព្រោះចាប់កំហុសម៉ែឪហើយក៏ប្រព្រឹត្តតាមទំនើងចិត្ត ។

នៅមានទៀត គឺបញ្ហាមកអំពីម៉ែឪប្រព្រឹត្ត ឡោះឡោះខ្លួនឯង ឪប្រមឹកផឹកទាំងយប់ផឹកទាំងថ្ងៃ រំលោភផ្ទះសំបែងលែងគ្រប់គ្រងប្រពន្ធកូនកើត ធ្វើឱ្យក្នុង ផ្ទះយឺតយ៉ាវ ម៉ែខូចហាយាទនិយមអបាយមុខ សំកុករង់ល្បែង ... ទាំងនេះឯងដែលនាំឱ្យខ្មោចព្រាយគឺ អពមង្គលចូលមកដល់ក្នុងផ្ទះ ម៉ែឪឈ្លោះគ្នាជេរគ្នា ឪ អាងវាយម៉ែ ចំណែកម៉ែអាងជេរឪ តើឱ្យកូនអាងអ្វី ទៅ? វាជារឿងអាក្រក់អាក្រក់ក្រៃលែង គឺជាបាបដ៏ជ្រៅ ខ្មៅខ្លាំងក្នុងគ្រួសារ ជះឥទ្ធិពលមិនល្អដល់ប្រទេសជាតិ ជាការទម្លាយវឌ្ឍនភាពសង្គម សរុបមកគឺជាបាបគ្រោះ

គួរជៀសវាងកុំឱ្យកើតមាននៅក្នុងគ្រួសារនីមួយៗ សូម
ឱ្យមាតាបិតាជាសាស្ត្រាចារ្យដ៏ល្អ និង ជាវិទ្យាល័យដ៏ល្អ
របស់កូនប្រុសស្រី ។

យើងគួរអធិដ្ឋានចិត្តថា «យើងនឹងស្រឡាញ់
ហើយនឹងថែរក្សាក្រុមគ្រួសារជានិច្ច» យើងជាមេគ្រួសារ
ត្រូវបំរើគ្រួសារ ស្រឡាញ់ការងារដើម្បីគ្រួសារ ធ្វើការ-
ងារដោយសេចក្តីអត់ធន់ ព្យាយាមតាំងចិត្តក្នុងការងារ
មិនឡេះឡោះ មិនខ្ជិលច្រអូស ដើម្បីឱ្យការងាររីក
ចម្រើនឈានទៅមុខ កាលបើការងាររីកចម្រើន ក្រុម
គ្រួសារក៏រីកចម្រើន ខ្លួនឯងក៏បានចម្រើនតាមហ្នឹងទៅ
ដែរ ពេលសម្រាកអំពីការងារហើយ ត្រង់មុខមកផ្ទះ
ដោយមិនវៀចវើរ មិនទៅបំរើកាមគុណស្រីស្រា ពួក-

ម៉ាកខិលខូចឯណាឯណា ដែលជារឿងអប្រិយនាំសត្រូវ
ចូលផ្ទះសម្លាប់ប្រពន្ធកូនឡើយ ។

យើងធ្វើការងារហើយ ត្រូវប្រញាប់រួចរះមក
ផ្ទះ ព្រោះយើងមានចំណងក្រុមគ្រួសារ មានអ្នករង់ចាំ
យើងនៅផ្ទះ យើងមករកអ្នករង់ចាំ មានពេលជួបជុំគ្នា
ដោយល្អជាមួយប្រពន្ធកូន អាចធ្វើការងារផ្ទះជាមួយ
គ្នាក៏ធ្វើដោយចិត្តភក្តី បរិភោគបាយជាមួយគ្នាមិនមុន
មិនក្រោយ ជាពិសេសភរិយានិងស្វាមី ដាច់ខាតប្រពន្ធ
កុំបរិភោគបាយមុនឬដោយអាងថាឃ្លានណាស់ (លើក
លែងតែមានករណីចាំបាច់) ហើយក៏កុំអាងថា មិនទាន់
ឃ្លានចាំបរិភោគតាមក្រោយ បណ្តោយកូន ឬ អ្នកបំរើ
ឱ្យរៀបចំបាយទឹកជំនួសខ្លួន ដោយខ្លួនឯងមិនមានករណី

ចាំបាច់អ្វីសោះនោះ មិនប្រពៃឡើយ ។

ពេលយប់ជួបជុំកូនប្រពន្ធ ត្រូវប្រយ័ត្នរឿង
ទូរទស្សន៍ក្នុងផ្ទះ កុំបណ្តោយកូនឱ្យសោះ បើមើលត្រូវ
មើលទាំងអស់គ្នា ហើយគប្បីអធិប្បាយឱ្យកូនស្តាប់ថា
នេះជារឿងបុណ្យ នោះជារឿងបាប ដើម្បីឱ្យកូនស្តាប់
ទៅបានយល់ដឹងកើតកើនគំនិតល្អ ពន្យល់ផ្លូវនៃជីវិតឱ្យ
កូនដើរទៅរកសេចក្តីចម្រើនកើនប្រយោជន៍ ហើយត្រូវ
មើលឱ្យសមគួរតាមពេលវេលា មើលឱ្យមានប្រយោជន៍
រួចហើយឱ្យកូនអានសៀវភៅ និង ធ្វើកិច្ចការរៀនសូត្រ
... ជាម៉ែជាឪត្រូវរួមគ្នាជួយអប់រំកូន ដើម្បីគ្រួសារមួយដ៏
ភ្លឺស្វាង ដើម្បីប្រទេសជាតិយើងបានរុងរឿងតទៅ ។

~*~

សតិសម្បជញ្ញៈក្នុងការងារ

ការងារដើម្បីប្រទេសជាតិ យើងត្រូវ មានសតិសម្បជញ្ញៈស្រឡាញ់ជាតិគឺមនុស្សទាំងអស់ក្នុង ប្រទេសរបស់ខ្លួន យើងត្រូវតាំងចិត្តធ្វើបុណ្យជាមួយ មនុស្សរាប់លាននាក់ ដោយស្មារតីស្រឡាញ់ និង គោរព ប្រទេសជាតិ យើងប្រាថ្នាឱ្យមនុស្សគ្រប់គ្នាបានរស់នៅ ជាសុខក្សេមក្សាន្ត ។

ធ្វើការងារដើម្បីប្រទេសជាតិ ព្រោះស្រឡាញ់ ជាតិ ពោលគឺការឃើញដល់ប្រយោជន៍រួមរបស់ជនរួម ជាតិ មិនឃើញតែប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន ម្ល៉ោះហើយ ធ្វើការងារអ្វីៗក៏ធ្វើដើម្បីប្រយោជន៍រួម មិនធ្វើដើម្បីតែ

ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនឯងឡើយ ។

ស្រឡាញ់ជាតិ គឺស្រឡាញ់មនុស្សច្រើននាក់ មានបំណងធ្វើបុណ្យជាមួយមនុស្សទាំងអស់គ្នា យើង ត្រូវគិតថា ខ្លួនយើងម្នាក់ៗ ឬមនុស្សក្នុងរង្វង់គ្រួសារ ប៉ុន្មាននាក់នោះ វាតិចតួចតូចតាចទេ ជាតិធំជាងព្រោះ មានមនុស្សច្រើននាក់ ទាំងគ្រហស្ថ ទាំងបព្វជិត ដូច្នេះ ស្មារតីស្រឡាញ់ប្រទេសជាតិ គឺធ្វើអ្វីៗរមែងនឹកដល់ មនុស្សដ៏ច្រើនក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួន ហើយអ្នកដែលអាច ស្រឡាញ់ប្រទេសជាតិបាន គឺមនុស្សគ្រប់គ្នាទាំងអស់ ។

គ្រប់ពេលទាំងអស់ ជាពិសេសគឺបច្ចុប្បន្ននេះ ឯងដែលប្រទេសជាតិត្រូវការមនុស្សស្រឡាញ់ ជាការ ស្រឡាញ់យ៉ាងពិតប្រាកដ ជាអ្នកហ៊ានលះបង់អ្វីៗដើម្បី

ប្រយោជន៍រួម ជាអ្នកធ្វើការដោយចិត្តបរិសុទ្ធយុត្តិធម៌ ស្មោះស្មើ មិនធ្វើដោយសេចក្តីលំអៀងព្រោះស្រឡាញ់ ព្រោះស្តាប់ ព្រោះវង្វេង និង ព្រោះខ្លាចឡើយ ។

សតិសម្បជញ្ញៈស្រឡាញ់ប្រទេសជាតិ គឺមិន យកនូវតំណែងមុខនាទីមកដើម្បីស្វែងរកផលប្រយោជន៍ សម្រាប់តែខ្លួនឯង និង ក្រុមគ្រួសារតូចមួយរបស់ខ្លួន ប៉ុណ្ណោះទេ មិនយកការចេះដឹង និង សមត្ថភាពគ្រប់ គ្រាន់របស់ខ្លួនមកបំរើកិលេសតណ្ហារបស់ខ្លួននោះឡើយ ការចេះដឹងនៃមនុស្សម្នាក់ៗ អាស្រ័យសាលារៀន លោក គ្រូអាចារ្យ មាតាបិតា ។ល។ សរុបមកគឺប្រទេសជាតិ មានគុណលើយើង ដូច្នេះ យើងគប្បីដឹងគុណដល់ប្រទេស ជាតិដែលបានផ្តល់នូវចំណេះដឹងដល់យើង ហើយយើង

អាស្រ័យចំណេះដឹងនោះសងគុណចំពោះប្រទេសជាតិវិញ ដូចបានបញ្ជាក់រួចហើយថា ស្រឡាញ់ជាតិគឺស្រឡាញ់ មនុស្សច្រើនលាននាក់ ដូច្នោះ ការដឹងគុណ និង ការសង គុណដល់ប្រទេសជាតិ គឺជាការធ្វើបុណ្យប្រារព្ធដល់អ្នក មានគុណច្រើននាក់ ដែលជាបុព្វការីរបស់យើងនៅក្នុង ប្រទេសហ្នឹងផង ជួយមនុស្សដ៏ច្រើនទៀតផង ។

សូមឱ្យមនុស្សទាំងឡាយ មានសតិសម្បជញ្ញៈ រឿយៗប្រចាំជីវិតដូច្នោះថា មនុស្សយើងកើតមកខ្លួនទេ ដៃទេ បន្តិចទៀតស្លាប់ទៅវិញក៏ដៃទេដែរ មិនបាន យកអ្វីពីលោកនេះទៅឡើយ បដិសន្ធិក្នុងភពថ្មីយកទៅ បានតែបុណ្យ និងបាប ព្រមដោយឧបនិស្ស័យតែប៉ុណ្ណោះ ដូច្នោះ ទើបយើងមិនត្រូវលោភលន់ហួសប្រមាណនោះ

ឡើយ យើងគួរកើតមកដើម្បីសេចក្តីចម្រើនដល់មនុស្ស ច្រើននាក់ យើងត្រូវតែជាមនុស្សព្រហ្មម្នាក់សម្រាប់សាង លោក ញ៉ាំងលោកឱ្យចម្រើន មិនមែនកើតមកដើម្បីដុត បំផ្លាញនូវលោកដូចភ្លើងឆេះកល្យនោះឡើយ ។

ក្រោកព្រឹកឡើងគួរអធិដ្ឋានចិត្តថា « ថ្ងៃនេះ អាត្មាអញត្រូវមានជីវិតដើម្បីប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តី សុខដល់មនុស្សទាំងឡាយ » សប្បាយចិត្តត្រង់ដែលខ្លួន ឯងម្នាក់ អាចមានសមត្ថភាពញ៉ាំងប្រយោជន៍ឱ្យដល់ មនុស្សរាប់លាននាក់ដោយធ្វើការងារប្រចាំថ្ងៃ ទោះបី យើងយកប្រាក់ខែប្រាក់ថ្ងៃពិតមែន ប៉ុន្តែយើងរស់ដើម្បី ប្រទេសជាតិ ដើម្បីប្រជាជន ដូចជា លោកគ្រូ អ្នកគ្រូ បានប្រាក់ខែគ្រាន់តែសម្រាប់រស់ ឯចំណែកចិត្តបុណ្យគឺ

អនុគ្រោះដល់សិស្ស ប្រាថ្នាការចេះដឹងឱ្យដល់មនុស្ស ច្រើននាក់ ធ្វើជាពេទ្យព្យាបាលរោគតាំងចិត្តជាបុណ្យ រមែងបានបុណ្យដោយពិត ព្រោះបុណ្យសម្រេចនៅត្រង់ ចិត្តល្អ ឯចំណែករឿងយកប្រាក់ខែគឺសម្រាប់រស់ ព្រោះ បើមិនរស់ ធ្វើការអ្វីក៏មិនកើតដែរ ទោះជាធ្វើការងារអ្វីក៏ ដោយ ឱ្យតែដើម្បីជួយអ្នកដទៃ ដើម្បីសេចក្តីចម្រើនក្នុង សង្គម ឈ្មោះថាមនុស្សចិត្តបុណ្យ គឺជាមនុស្សដែលមាន ទេវតាស្ថិតក្នុងចិត្ត សូមមនុស្សលោកគ្រប់គ្នាអធិដ្ឋានកុំ ឱ្យនរកប្រេតមកស្ថិតនៅក្នុងចិត្តរបស់ខ្លួន សូមឱ្យព្រះគឺ សេចក្តីស្មោះត្រង់ សេចក្តីអត់ធ្មត់ ស្មារតីរឹងប៉ឹង និង សម្បជញ្ញៈមកស្ថិតជំនួសវិញអស់កាលជានិច្ចចុះ សូមវេរ ប្រគល់ចិត្តរបស់យើងថ្វាយព្រះ ទុកជាព្រះធម្មចេតិយគឺ ចេតិយធម៌ ។

មនុស្សមានសេចក្តីស្រឡាញ់ប្រទេសជាតិត្រឹម ត្រូវ ហៅថាជាមនុស្សចម្រើន ជាមនុស្សមានគុណធម៌ មានវឌ្ឍនធម៌ មានអ្វីៗសុទ្ធតែល្អៗទាំងអស់ ហើយភូមិ ស្រុកប្រទេសជាតិរបស់យើង ត្រូវការមនុស្សល្អបែបនេះ ជាមនុស្សមានគុណធម៌ប្រចាំចិត្ត ។ សូមឱ្យមនុស្សលោក ចេះខ្ពើមគ្រឿងសៅហ្មងស្មោះត្រាកររបស់ខ្លួនឯង កុំទុក ឱ្យតែអ្នកដទៃខ្ពើមឆ្កែមនោះ សូមឱ្យមនុស្សលោក បាននូវការចេះដឹងដ៏សំខាន់មួយ គឺដឹងថាខ្លួនឯងមាននូវ កំហុសដែលត្រូវកែប្រែ ។

យើងជាមនុស្សម្នាក់ ដែលហៅខ្លួនឯងថាជា មនុស្ស ហៅថាជាខ្មែរ ហៅថាជាពុទ្ធបរិស័ទ កាលបើ យ៉ាងដូច្នោះ យើងមិនអាចមានត្រឹមតែឈ្មោះនោះទេ គឺត្រូវមានទឹកចិត្តភ្ញាក់កំណើតកើតគំនិតប្រព្រឹត្តល្អ ឱ្យ

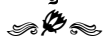
~១៦០~

សមនឹងឈ្មោះ សូមឱ្យយើងតាំងចិត្តសន្សំបុណ្យ សន្សំ គុណធម៌ មានមេត្រីភាពស្រឡាញ់មនុស្សជាតិដូចគ្នា មិន បៀតបៀនដល់សត្វទាំងឡាយ រាប់អានព្រះពុទ្ធសាសនា ដោយស្មោះត្រង់ប្រកបដោយសទ្ធា និង បញ្ញា ស្រឡាញ់ ជាតិមាតុភូមិ ស្រឡាញ់ការងារតាមតួនាទី ស្រឡាញ់ វង្សត្រកូលក្រុមគ្រួសារ មានចិត្តមេត្តាប្រាថ្នាឱ្យមនុស្ស សត្វទាំងឡាយ រស់នៅដោយមិនមានព្រំរវេរ មាន បំណងល្អដល់គ្នានិងគ្នារាល់ថ្ងៃ មិនគប្បីស្អប់គ្នាឡើយ ។

~១៦១~

~១៦១~

ហេតុផលក្នុងធម្មជាតិ

α ក្នុងធម្មជាតិទាំងពួងសុទ្ធតែមានហេតុ មាន ផល អ្វីៗដែលមិនកើតឡើងព្រោះអត់មានហេតុ កាល ណាបើមានហេតុដល់ព្រម ផលទើបកើតឡើងបាន ។ មនុស្សម្នាក់ធ្វើល្អមិនបាន ព្រោះហេតុនៃអំពើល្អនោះមិន មាន វាមានតែហេតុនៃអំពើអាក្រក់ ទើបអំពើអាក្រក់ ប្រព្រឹត្តទៅបាន នេះជាច្បាប់ហេតុផលក្នុងធម្មជាតិ ។ សង្ខារធម៌ទាំងអស់បង្កប់បញ្ហាមិនបានឡើយ ព្រោះ ហេតុដូច្នោះហើយ យើងអាចពិចារណាកាត់បន្ថយនូវ ការប្រកាន់ថា បុគ្គលនោះជាអ្នកមិនធ្វើអំពើល្អ ។

~១៦២~

មនុស្សចេះគិត

មនុស្សចេះគិត

គំនិតតូនល្អ គុណរបស់មាតាបិតាប្រៀប
ជាមួយរបស់សុទ្ធតែធំៗឬធ្ងន់ៗដូចជាផែនដី ភ្នំព្រះសុមេរុ
ឬ លំហអាកាសមហាសមុទ្រជាដើម ជីវិតយើងជាកូន
ត្រូវបានសម្ព័ន្ធគ្នាជាមួយមាតាបិតា ដែលជាបុគ្គលមុន
ដំបូងបង្អស់ និង ជាបុព្វការីរបស់កូនប្រុសស្រី ដូច្នេះទើប
យើងត្រូវនឹករលឹកដោយគំនិតល្អថា តើយើងជាកូនត្រូវ
តបស្នងសងគុណលោកវិញយ៉ាងណា?

តាមការត្រាស់សម្តែងរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ គឺ
ត្រូវឱ្យកូនមានគំនិតល្អថា មាតាបិតាលោកបានចិញ្ចឹម
បីបាច់ថែរក្សាអាត្មាអញ្ចូរយ៉ាងណា អាត្មាអញត្រូវ

ចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាលោកវិញដោយការដឹងគុណ និង
ដោយការពេញចិត្តចំពោះសេចក្តីល្អ ដែលខ្លួនឯងជាកូន
ត្រូវសន្សំទុកក្នុងសន្តាន ជួយធ្វើកិច្ចការងារជំនួសលោក
ដោយទឹកមុខស្រស់បស់ ប្រព្រឹត្តនូវអំពើត្រឹមត្រូវសម
ភ្នែកអ្នកផងទាំងពួង ចូលក្នុងគន្លងមនុស្សល្អ បដិបត្តិ
នូវសុជីវធម៌ធ្វើឱ្យមាតាបិតាសប្បាយចិត្ត គឺជាកូនរក្សា
វង្សត្រកូល សមគួរនឹងទទួលនូវទ្រព្យមរតក និង ម្យ៉ាង
ទៀត កាលមាតាបិតាគាត់មាននូវជម្ងឺរោគា គប្បីកូន
ប្រុសស្រីបីបាច់ថែរក្សា ទោះបីដឹងថាមើលមិនយ៉ាង
ណាក៏ដោយ ត្រូវជួយឱ្យគាត់សប្បាយចិត្តមុនពេលគាត់
លាចាកលោកទៅ កុំឱ្យមានចិត្តសៅហ្មងមុនពេលស្លាប់
កាលបើមាតាបិតាធ្វើកាលកិរិយាទៅហើយ កូនប្រុសស្រី

ត្រូវធ្វើបុណ្យទក្ខិណានុប្បទាន ដើម្បីឧទ្ទិសនូវទក្ខិណា-
ទានជូនដល់លោកដែលបានចែកឋានទៅនោះ ។

ការចិញ្ចឹមលោកអ្នកមានគុណ ជាពិសេសនៅ
ពេលគាត់ចូលដល់វ័យចាស់ជរា គឺមានការចិញ្ចឹម ២យ៉ាង
បានដល់ ការចិញ្ចឹមកាយ ១ ចិញ្ចឹមទឹកចិត្ត ១ ។ ចិញ្ចឹម
កាយ គឺចាត់ទឹកនៃដល់នៅស្ថានឱ្យបានសប្បាយជូនគាត់
ទាំងពីរនាក់ កុំទាល់តែគាត់ធ្វើមរណកាលទៅទើបបាន
គិតគូររកលំនៅស្ថានជូនគាត់នោះ ជួនកាលធ្វើម៉ែង ឬ
ចេតិយដើម្បីបញ្ចុះសពបញ្ចុះធាតុ ភ្លេចគិតដល់ដីសង្ឃ
ទៀតផង ដូច្នោះ កូនត្រូវចេះគិតឱ្យបានសព្វគ្រប់កុំឱ្យ
ថ្លោះឆ្នោយ គឺពេលដែលគាត់នៅរស់ហ្នឹងហើយ កូនត្រូវ
ចេះសន្សំបុណ្យ មើលអាហារបាយទឹករៀបរយជូនគាត់ពិសា

~១៦៦~

ចំណីណាណាញ់ទិញជូនគាត់ ទិញមកផ្នែកកុហកគាត់ថា
ថោក ត្រូវលូងលោមសន្តានចិត្តគាត់ថាកូនចង់បានបុណ្យ
ច្រើន កូនចង់ធ្វើបុណ្យជាមួយមាតាបិតាដែលជាព្រះ
អរហន្តរបស់កូន សូមលោកឪពុកអ្នកម្តាយអនុគ្រោះ
ទទួលទានរបស់កូនផងចុះ មើលសំលៀកបំពាក់របស់
គាត់ បើប្រឡាក់ត្រូវយកទៅបោកគក់ ស្អុតហើយរៀបចំ
បត់ទុកដាក់ក្នុងទូ ឬហិបអប់គ្រឿងក្រអូប បន្ទប់ដំណេក
គ្រែពួកកន្ទេលខ្លើយមុងភួយកុំឱ្យទុកទាល់តែស្អុយរលួយ
ត្រូវសម្អាតជាញឹកញយ រៀបចំឱ្យល្អដូចបន្ទប់របស់ទេវតា
ក្នុងស្ថានសួគ៌ បើគាត់មានជម្ងឺឈឺថ្កាត់នានា កូនគួរគប្បី
ថែរក្សាយ៉ាងណានឹងអធិប្បាយតាមក្រោយ នេះជាកិច្ច
ការទំនុកបម្រុងផ្នែករាងកាយអធិប្បាយដោយសង្ខេប ។

~១៦៧~

ចំណែកការចិញ្ចឹមទឹកចិត្តនោះ គឺថាយើងជា
កូនកុំចេះតែធ្វើអ្វីៗ ដែលមិនគួរគប្បីដល់អច្ឆារាស្រ័យ
របស់គាត់ ព្រោះវាជាហេតុបណ្តាលឱ្យគាត់មានចិត្តក្តៅ
ក្រហាយ ត្រូវចេះរៀបចំសម្រួលកិច្ចការគ្រប់យ៉ាងដើម្បី
ឱ្យអ្នកមានគុណរបស់យើងគាត់បានធូរចិត្ត គាត់រីករាយ
សប្បាយ ទៅណាមកណាឬធ្វើកិច្ចការអ្វីៗត្រូវនឹកដល់
ឪពុកម្តាយជានិច្ចថា គាត់ត្រូវការអ្វី ហើយគាត់មិនចង់
បាននូវអ្វី មិនចង់ឃើញនូវអ្វី មិនចង់ជួបប្រទះនូវអ្វី
យើងត្រូវចេះគិតដោយគំនិតល្អ ក្នុងបំណងប្រាថ្នាថែរក្សា
ទឹកចិត្តឪពុកម្តាយយើង កុំចេះតែធ្វើអ្វីៗតាមទំនើងចិត្ត
ព្រោះយើងមានមនុស្សដ៏សំខាន់នៅរួមសុខទុក្ខជាមួយ ។
យើងមិនត្រូវធ្វើនូវអ្វីៗដែលទំនាស់នឹងបំណងរបស់គាត់

~១៦៨~

ឡើយ ហើយក៏មិនត្រូវធ្វើនូវការងារអ្វីៗដែលជាទោស ផងដែរ ត្រូវធ្វើឱ្យសមស្របតាមបំណងប៉ងប្រាថ្នារបស់ មាតាបិតាទាំងដែលជាការងារប្រាសចាកទោស គឺជាការ ចិញ្ចឹមទឹកចិត្ត ជាការចិញ្ចឹមដ៏សំខាន់ជាងការចិញ្ចឹមរូប កាយទៅទៀត ព្រោះថាបើចិត្តសប្បាយហើយ រូបកាយ ក៏សប្បាយទៅផងដែរ ពិសាបានសម្រាន្តលក់ បើចិត្តមិន សប្បាយទៅវិញ កាយក៏មិនសប្បាយដែរ មិនជាសុខ សម្រាន្តឡើយ ព្រោះហេតុនេះ កូនប្រុសស្រីត្រូវចិញ្ចឹម ទឹកចិត្តមាតាបិតាដោយការយកចិត្តទុកដាក់ ត្រូវថែរក្សា ទឹកចិត្តរបស់គាត់ ដោយការប្រព្រឹត្តល្អរបស់យើងជាកូន ដែលចេះគិតហ្នឹងឯង ។

ដោយចំពោះមែនទែន គឺនៅពេលដែលមាតា

បិតាចាស់ជរា ត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ឱ្យជាពិសេសបំផុត អាហារណាគាត់ចូលចិត្តពិសា ត្រូវសិក្សាឱ្យច្បាស់លាស់ ត្រូវព្យាយាមរកមកជូនគាត់ពិសា ថែបំប៉នព្រឹកល្ងាច ពេលគាត់ឈឺថ្កាត់គ្រុនរងា គឺត្រូវយកចិត្តទុកដាក់ថែរក្សា ដោយខ្លួនឯងផ្ទាល់ កុំអោងមានប្រាក់ដុល្លារជូលអ្នកបំរើ ហើយខ្លួនឯងមិនរវល់នឹងគាត់នោះ ព្រោះអ្នកបំរើ ឬអ្នក ដទៃ មិនមែនជាកូនរបស់គាត់ មិនបានឱ្យការសប្បាយ ចិត្តដល់គាត់ដូចយើងជាកូនបង្កើតនោះទេ គាត់ចង់ឃើញ មុខកូនគាត់ គឺមុខមនុស្សដែលគាត់បានបង្កើត បាន ស្រឡាញ់ បានថ្នាក់ថ្នមបីបមថែរក្សាតាំងពីកើតចេញអំពី ផ្ទៃរបស់គាត់មកម៉្លេះ ទោះបីសព្វថ្ងៃកូនគាត់ចាស់អាយុ ៥០ឆ្នាំហើយក៏ដោយ ក៏គាត់នឹកចង់ឃើញមុខដែរ ឃើញ

ហើយសប្បាយចិត្តថាពិតជាកូនគាត់មែន បើកូនគាត់ ច្របាច់ដៃច្របាច់ជើងជូនគាត់នោះ គាត់កក់ក្តៅក្នុងចិត្ត ដោយមិនក្រែងរំអែងអ្វីឡើយ គាត់ចង់ឱ្យកូនអង្គុយ ជិតៗ បើកូនមកអង្គុយជិតៗគាត់ហើយ គាត់សប្បាយ ចិត្ត មិនសប្បាយរឿងអ្វីដែលចម្លែកនោះទេ គឺសប្បាយ ត្រង់ដែលថាកូននៅស្រឡាញ់គាត់ យកចិត្តទុកដាក់ជា មួយគាត់ ដូច្នេះត្រូវប្រយ័ត្នកុំឱ្យមាតាបិតានឹកអន់ចិត្ត ជាមួយយើងឱ្យសោះ ។

ធ្លាប់មានតួយ៉ាងចំពោះកូនខ្លះ ប្រព្រឹត្តទាស់ អធ្យាស្រ័យរបស់ម៉ែពេលគាត់ឈឺ មិនឧស្សាហ៍មកសួរ សុខទុកគាត់ឡើយ ពេលសរសេរសំបុត្រមកម៉ែ ខ្លួនឯង មិនសរសេរទេ បង្គាប់ប្រពន្ធឱ្យសរសេរ ម៉ែអានហើយ

មុខមិនស្រស់ ព្រោះមិនមែនអក្សរកូនប្រុស មិនបាន ឃើញមុខកូនប៉ុន្តែឱ្យបានឃើញអក្សរកូនទៅចុះ នេះមិន បានទៀត ខ្លួនឯងពេទ្យដែរតែមិនមកមើលម៉ែ ពីងពាក់ មិត្រភ័ក្តិឱ្យមកជំនួសទៅវិញ ខ្លួនឯងធ្វើប្រដើយកន្តើយ មិនរវល់យកចិត្តទុកដាក់ ម៉ែមិនសប្បាយចិត្ត ... សរុប មក ព្រោះស្រឡាញ់កូន ចង់ឱ្យកូនយកចិត្តទុកដាក់ ជាមួយ ប៉ុន្តែបែរជាកូនមិនចេះគិត ជាមនុស្សអត់គំនិត ដោយមិនចេះគិតថា ទឹកចិត្តរបស់មនុស្សចាស់ជាម៉ែជា ឪពុកកូនយ៉ាងណា បំណងប្រាថ្នារបស់មនុស្សចាស់យ៉ាង ម៉េចខ្លះ មិនបានសិក្សាឱ្យយល់ដឹង តាមពិត មនុស្សអាយុ ច្រើនចូលដល់ចាស់ជរា ច្រើនតែប្រែត្រឡប់មកស្រដៀង នឹងកូនតូច ពោលគឺចូលចិត្តអ្នកនៅជិត ត្រូវការអ្នកយក

ចិត្តទុកដាក់ថែទាំចិញ្ចឹមរក្សា តើអ្នកណាដែលត្រូវនៅជិត យកចិត្តទុកដាក់នឹងគាត់ ? គឺកូនគាត់ហ្នឹងឯង ដូច្នោះ កូន ម៉ែ កូនឪ ត្រូវតែជាកូនឱ្យពិតប្រាកដ ឧស្សាហ៍ចូលជិត សាកសួរសុខភាព ឪម៉ែមានជម្ងឺត្រូវប្រញាប់រុតរះមកថែ រក្សា មកត្រួតពិនិត្យចាត់ចែងថ្នាំយ៉ាងណា សរុបមក គឺ ការយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើឱ្យគាត់សប្បាយចិត្ត ។

សូមឱ្យនឹកដល់កាលយើងនៅតូច ពេលយើង ឈឺម៉ែឪយ៉ាងម៉េចខ្លះចំពោះយើង គឺគាត់ភ័យណាស់ មុខ គាត់ស្លេកស្លាំងស្លឹងរកឈាមគ្មាន ប្រញាប់ប្រញាល់មិន ថាយប់អប្រាត្រូវកម្រើកពេទ្យជួយកូនឱ្យជា កូននៅមិន សុខម៉ែឪសំកុកមិនព្រមសម្រាន្ត នៅព្រួយនៅគិតចិត្តមិន ក្សេមក្សាន្ត លុះត្រាកូនបានស្បើយទើបផុតភ័យ ។

គុណមាតាបិតាសរសេរមួយសៀវភៅមិនចប់ ឡើយ ណើយ សង្ខេបប៉ុណ្ណឹងចុះ ! ទុកឱ្យកូនប្រុសស្រី ជាមនុស្សចេះដឹងគិតទៅទៀត ព្រោះកិច្ចការបំរើមាតា បិតាជាមង្គលដ៏ឧត្តម ត្រូវកូនខំគិតឱ្យយល់ក្នុងសេចក្តី ទាំងអស់នេះ ហើយបដិបត្តិដើម្បីឈានទៅរកភាពភ្លឺ ស្វាងរុងរឿងនៃជីវិតកុំបីអាក់ខានឡើយ ។

១១១ ✧ ១១១

មនុស្សចេះគិត

គំនិតនូវទៀតស្ងួត ការសិក្សារៀនសូត្រ មិនមានថ្នាក់បញ្ចប់ ទោះបីយើងមានឋានៈជាគ្រូបង្រៀន នូវវិជ្ជាផ្សេងៗក៏ដោយ ប៉ុន្តែពេលខ្លះយើងក៏ជាសិស្សដែរ កាលបើយើងជាសិស្ស តើយើងត្រូវធ្វើយ៉ាងណា ? គឺ យើងត្រូវបន្ទាបខ្លួនបង្កោនចិត្ត ព្រមទទួលស្តាប់នូវពាក្យ ណែនាំ និង ពាក្យដាស់តឿនរបស់មនុស្សផ្សេងៗ ដែល គេនិយាយឱ្យយើងស្តាប់ មានមនុស្សខ្លះចរិតវិងវល់ មិន បង្កោនចិត្តដើម្បីស្តាប់ពាក្យអ្នកដទៃ គឺចូលចិត្តតែខាង និយាយឱ្យគេស្តាប់ប៉ុណ្ណោះ ។

មនុស្សដែលជាអ្នកនិយាយល្អនោះ ត្រូវតែជា

អ្នកស្តាប់ដោយល្អផង ចំណុចនេះសំខាន់ណាស់ សូម្បី ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាអង្គម្ចាស់ក៏ព្រះអង្គស្តាប់សារីកសម្តែង ធម៌ដែរ គឺព្រះអង្គស្តាប់ដោយការគោរពព្រះធម៌ ដូច្នោះ ក្នុងសេចក្តីនេះ កាលណាគេឱ្យយើងនិយាយ យើងក៏ និយាយ ប៉ុន្តែកាលណាដល់ពេលយើងស្តាប់ យើងត្រូវ ស្តាប់ដោយសេចក្តីគោរព នេះគេហៅថាគំនិតអ្នកសិក្សា រៀនសូត្រ ស្តាប់ហើយមានការយល់ខុស ឬ យល់ត្រូវ យ៉ាងណា នៅលើមនសិការរបស់យើងទេ មនុស្សយើង បើមិនព្រមស្តាប់ពាក្យអ្នកដទៃនិយាយផងទេនោះ គឺដូច ជាបិទទ្វារបិទបង្អួចផ្ទះអីចឹងឯង វារមែងងងឹតជាធម្មតា បើយើងបើកទ្វារបើកបង្អួច ពន្លឺរមែងចូលមកក្នុងផ្ទះ យ៉ាងណា ជីវិតយើងក៏ដូចគ្នា បើយើងមិនទទួលការចេះ

ដឹងអំពីអ្នកដទៃហើយ វាមិនមានអ្វីបន្ថែមលើការចេះ ដឹងរបស់យើងឱ្យរឹតតែភ្លឺស្វាងឡើងឡើយ ហើយយើង ក៏មិនរឹងរិតតែឆ្លាតទៀតបានដែរ ដូច្នោះ យើងត្រូវតែ ទទួលស្តាប់ពាក្យអ្នកដទៃនិយាយផង ដោយស្មារតីប្រុង ប្រយ័ត្ន និង យកចិត្តទុកដាក់បំផុត ទោះបីអ្នកនិយាយ នោះយើងគិតថា គេមិនមានការសិក្សាយ៉ាងណាក៏ដោយ តែពេលខ្លះគេក៏និយាយគួរស្តាប់ដូចគ្នា គេនិយាយតាម ការយល់របស់គេ តាមការចូលចិត្តរបស់គេ សូម្បីក្មេង តូចៗ ពេលខ្លះក៏និយាយគួរឱ្យយកចិត្តទុកដាក់ពិចារណា ផងដែរ ។

មិនចាំបាច់តែសំដីមនុស្សទេ អ្វីៗទាំងអស់ដែល មានក្នុងពិភពលោកនេះ ជាពិសេសនៅជុំវិញខ្លួនយើង

សព្វថ្ងៃ គឺសុទ្ធតែគួរដល់ការសិក្សារៀនសូត្រទាំងអស់ ព្រោះជាធម្មជាតិ អាចឱ្យយើងយល់ដឹងក្នុងរឿងជីវិត បាន បើយើងយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាពិចារណារឿយៗ ។

យើងសិក្សាអំពីធម្មជាតិ ក្នុងធម្មជាតិមានខន្ធ ៥ មានអាយតនៈ ១២ ធាតុ ១៨ ទាំងអស់នេះសុទ្ធតែ ជាមេរៀនសំខាន់ៗដែលគួរដល់ការសិក្សា ហើយក្នុង ធម្មជាតិ មានហេតុផលបញ្ជាក់ប្រាប់ការពិត ដើម្បីជា គ្រឿងចម្រើនបញ្ញា ប៉ុន្តែបើសិក្សាយល់ខុសអំពីហេតុ ផល នាំឱ្យមានមិច្ឆាទិដ្ឋិផ្សេងៗ ។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្តែងអំពីមិច្ឆាទិដ្ឋិ របស់មនុស្សទាំងឡាយ ព្រមទាំងមិច្ឆាទិដ្ឋិរបស់ទេវតា និង មិច្ឆាទិដ្ឋិរបស់ព្រហ្មទៀតផង ព្រះអង្គទេសនាពន្យល់

~១៧៨~

សត្វលោកសព្វគ្រប់ ព្រះអង្គត្រាស់សម្តែងអំពីសង្ខារធម៌ គ្រប់យ៉ាងដែលមានក្នុងលោក អ្វីជាគុណ អ្វីជាទោស អ្វីដែលមានប្រយោជន៍ និង អ្វីដែលមិនមានប្រយោជន៍ ហើយសម្មាទិដ្ឋិនោះយ៉ាងណា ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សម្តែង ទាំងអស់ ដូច្នេះ យើងត្រូវយកចិត្តទុកដាក់សិក្សារៀន សូត្ររាល់ថ្ងៃ ដើម្បីកសាងខ្លួន ឱ្យបានប្រសើរឡើង ។

មនុស្សយើងភាគច្រើនណាស់ ដែលយល់ខុស ក្នុងមង្គលនៃជីវិត តែងប្រកាន់មង្គលនៅលើថ្ងៃខែឆ្នាំ ឬ ពេលវេលា ប្រកាន់ចំពោះទៅលើវត្ថុផ្សេងៗ ទឹកនៃឆ្នេរ ។ល។ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់សម្តែងមង្គលជីវិត មាន ៣៨ប្រការ គួរមនុស្សយើងគ្រប់គ្នាសិក្សាឱ្យបាន យល់ដឹង ដើម្បីសុភមង្គលនៃជីវិតខ្លួនឯងផ្ទាល់ផង សុភ-

~១៧៩~

មង្គលនៅក្នុងគ្រួសារផង ប្រទេសជាតិបានចម្រើនជឿន លឿនផង ។

ឱកាសដែលបានមកជាមនុស្ស កំពុង តែអស់ទៅវិញរាល់យប់ថ្ងៃ ពេលវេលាដែលបាននៅ ជាមនុស្សក្នុងជាតិនេះ សល់មិនច្រើនទេ ទាំងដែល មិនបានដឹងប្រាកដថា ត្រូវអស់ទៅនៅពេលណា ទៀតផង ដូច្នេះទើបមិនត្រូវហួងហែងអ្វីៗពេកនោះ ឡើយ ត្រូវខំអប់រំចិត្តដោយការចម្រើនបញ្ញា ។

១១១ ✧ ១១១

~១៨០~

បន្ថែម ៣៨ ប្រការ

- ១- កិរិយាមិនសេពគប់នូវបុគ្គលពោលទាំងឡាយ ។
- ២- កិរិយាសេពគប់នូវបុគ្គលជាបណ្ឌិតទាំងឡាយ ។
- ៣- កិរិយាបូជាដល់បុគ្គលដែលគួរបូជាទាំងឡាយ ។
- ៤- កិរិយានៅក្នុងប្រទេសដ៏សមគួរ ។
- ៥- ភារៈនៃបុគ្គលបានធ្វើបុណ្យទុកហើយក្នុងកាលមុន ។
- ៦- កិរិយាតម្កល់ខ្លួនដោយប្រពៃ ។
- ៧- ភារៈនៃបុគ្គលបានស្តាប់បានរៀនហើយដោយច្រើន ។
- ៨- សិល្បសាស្ត្រគឺសេចក្តីឆ្លៀវឆ្លាតក្នុងហត្ថកម្ម ។

~១៨១~

- ៩- វិន័យដែលបុគ្គលសិក្សាដោយប្រពៃ ។
- ១០- វាចាដែលបុគ្គលពោលត្រឹមត្រូវ ។
- ១១- កិរិយាបំរើនូវមាតា ។
- ១២- កិរិយាបំរើនូវបិតា ។
- ១៣- សេចក្តីសង្គ្រោះដល់បុត្រ និង ភរិយា ។
- ១៤- ការងារទាំងឡាយដែលមិនច្របូកច្របល់ ។
- ១៥- កិរិយាបរិច្ចាគទាន ។
- ១៦- កិរិយាប្រព្រឹត្តនូវធម៌ (កុសលកម្ម២១០) ។
- ១៧- សេចក្តីសង្គ្រោះដល់ញាតិទាំងឡាយ ។
- ១៨- ការងារទាំងឡាយដែលមិនមានទោស ។
- ១៩- កិរិយាមិនព្រេកអរក្នុងបាប និង កិរិយាវៀរចាកបាប ។

~១៨២~

- ២០- សេចក្តីសង្គ្រមចាកកិរិយាធីកនូវទឹកស្រវឹង ។
- ២១- សេចក្តីមិនប្រមាទក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ។
- ២២- សេចក្តីគោរពដល់បុគ្គលដែលគួរគោរព ។
- ២៣- កិរិយាប្រព្រឹត្តបន្ទាបខ្លួនឱ្យទន់ភ្លន់ ។
- ២៤- សេចក្តីសន្តោសចំពោះវត្ថុតាមមានតាមបាន ។
- ២៥- កតញ្ញតា ការដឹងនូវគុណដែលបានធ្វើហើយ ។
- ២៦- កិរិយាស្តាប់នូវធម៌តាមកាល ។
- ២៧- សេចក្តីអត់ធ្មត់ (ខន្តិសំរវៈ) ។
- ២៨- ភារៈនៃបុគ្គលដែលប្រដៅបានដោយងាយ ។
- ២៩- កិរិយាបានឃើញបានជួបនូវសមណៈ អ្នកស្ងប់រម្ងាប់នូវបាបទាំងឡាយ ។
- ៣០- កិរិយាសន្តាននូវធម៌តាមកាលពេលវេលា ។
- ៣១- កិរិយាព្យាយាមដុតនូវបាបធម៌ក្នុងសន្តាន ។

~១៨៣~

- ៣២-កិរិយាប្រព្រឹត្តនូវព្រហ្មចរិយធម៌ ។
- ៣៣-កិរិយាលើពួនូវអរិយសច្ចធម៌ទាំងឡាយ ។
- ៣៤-កិរិយាជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន (អរហត្តផល) ។
- ៣៥-ចិត្តដែលលោកធម៌ពាល់ត្រូវហើយមិនកម្រើក
ញាប់ញ័រ ។
- ៣៦-មិនមានសេចក្តីសោកសៅ ។
- ៣៧-ប្រាសចាកនូវកិលេសទាំងពួង ។
- ៣៨-សភាពនៃចិត្តដែលក្សេមក្សាន្ត ។

~១៨៤~

សូមមនុស្សទាំងឡាយ ខំបដិបត្តិយកនូវ
មង្គលពិតប្រាកដបញ្ចុះទុកក្នុងសន្តាន ដើម្បីបាន
បណ្តេញនូវមង្គលភ្នាក់ងើលទាំងអស់ ឱ្យចេញអំពីគំនិត
សូមឱ្យហឫទ័យនៃពុទ្ធបរិស័ទ បានជាភាជនៈពេញ
ដោយមង្គល ៣៨ប្រការ កុំគប្បីក្លាយជាប្រការដទៃ
ឡើយ ដោយគុណភាពនៃធម្មទាននេះឯងហោង ។

~១៨៥~

**ស្ថានីយវិទ្យុផ្សព្វផ្សាយព្រះធម៌
ព្រះពុទ្ធសាសនា
ដោយសហគមន៍ធម្មទាននៃពុទ្ធបរិស័ទ**

ខេត្ត-ក្រុង	ស្ថានីយវិទ្យុ	ពេល_ម៉ោង
រាជធានីភ្នំពេញ	-FM -99MHz -AM738MHz -FM -97MHz -FM -98MHz -FM -90MHz	-05h00 mn -19h00 mn -19h30 mn -20h00 mn -20h30 mn
ក្រុងព្រះសីហនុ	-FM -92MHz	-13h30 mn -18h30 mn
ខេត្តបាត់ដំបង	-FM -91MHz	-17h30 mn
ក្រុងប៉ៃលិន	-FM -92MHz	-18h00 mn